

**Факултет педагошких наука
Универзитета у Крагујевцу, Јагодина
Милана Мијалковића 14, 35000 Јагодина**

Тел/Факс: 035/8223805
Е-пошта: pefjagodina@pefja.kg.ac.rs
Веб-сајт: www.pefja.kg.ac.rs

**ИЗВЕШТАЈ
О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА
СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА
ОАС УЧИТЕЉ**

Март, 2020. године

САДРЖАЈ:

Основни подаци о студијском програму	3
Стандард 4: Квалитет студијског програма	4
Стандард 5: Квалитет наставног процеса	15
Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника	22
Стандард 8: Квалитет студената.....	26
Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса	31
Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом	38
и квалитет ненаставне подршке	38
Стандард 11: Квалитет простора и опреме.....	45
Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета	49
Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета	52

ТАБЕЛЕ ПРИЛОЗИ

Објашњење квантификација процена коришћених приликом SWOT анализе

SWOT анализа	Квантификација процене
S – (Strengths): предности	+++ → високо значајно
W – (Weaknesses): слабости	++ → средње значајно
O – (Opportunities): могућности	+ → мало значајно
T – (Threats): опасности	0 → без значајности

Основни подаци о студијском програму

Студијски програм основних академских студија *Учитељ* (240 ЕСПБ) формиран је у складу са принципима дефинисаним *Законом о високом образовању* Републике Србије, као и Болоњском декларацијом, и садржи све законом предвиђене елементе и предвиђени број ЕСПБ бодова.

Циљ студијског програма основних академских студија је да оспособи студенте за обављање учитељског позива у млађим разредима основне школе.

Исход процеса учења је стицање савремених, научних знања која су у функцији оспособљавања студената, будућих учитеља, за вештину формирања научно-заснованих ставова, као и оспособљавање за сакупљање, критичко процењивање, интерпретацију и примену у пракси релевантних знања потребних за успешно обављање учитељске професије.

Студијски програм садржи 38 обавезних предмета, 87 изборних предмета (на 10 изборних позиција), професионалну праксу организовану кроз све четири године студијског програма са почетком у другом семестру прве године укупног обима од 21 ЕСПБ бода (8.75%). Интегрисана пракса се обавља у сваком семестру у трајању од две недеље. Студенти обављају праксу према програмираним задацима добијеним од наставника и подносе извештај о резултатима који се прате и анализирају током школске године и вреднују посебном оценом на њеном крају. У четвртој години студенти обављају континуирану праксу на крају школске године у трајању од четири недеље. Професионална пракса се обавља у сарадњи са основним школама и учитељима-менторима који заједно са наставницима Факултета и њиховим сарадницима прате рад студента на пракси.

Настава се изводи у оквиру предавања, вежби и консултативне наставе. Бодовна вредност сваког предмета исказана је ЕСПБ бодовима и креће се од 3 до 7 за наставне предмете, за праксу од 3 до 6, што укупно износи 240 ЕСПБ бодова (у свакој години 60 ЕСПБ).

Предуслови за упис и полагање појединих предмета дефинисани су у *Књизи предмета*. Постоји могућност преласка са других студијских програма полагањем диференцијалних испита.

Дипломирани учитељ оспособљен је за даље усавршавање на мастер академским студијама и докторским студијама у оквиру сродних научних области.

Студијски програм траје четири године (8 семестара) и на њему се изводи настава на српском језику. Једна школска година траје 12 месеци, а подељена је на 2 семестра. Настава у току једног семестра траје 15 недеља. Студент је оптерећен активном наставом до 27 часова током једне радне недеље. Примењен је европски систем преноса бодова – ЕСПБ. Годишња акумулација ЕСПБ износи 60 бодова, а укупно за све четири године студија 240 ЕСПБ. Од укупног броја предмета 75% је једносеместралних, док су преостали предмети својим практичним делом везани за наставу у основној школи (методички практикуми из наставних предмета) и отуд нужно двосеместрални. На трећој и четвртој години студентима се нуде предмети у осам изборних предметних подручја: Српски језик и књижевност, Математика, Ликовна култура, Музичка култура, Физичко васпитање, Енглески језик, Информатика и Немачки језик.

Студијски програм садржи предмете из групе академско-општеобразовних (15%), теоријско-методолошких (20%), научно, односно уметничко-стручних (33,75%) и стручно-апликативних (31.25%). Изборни предмети су заступљени са 20.83% од укупног броја ЕСПБ бодова.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, као високошколска установа од изузетног значаја за изградњу и одржање квалитетног образовног система у Србији, опредељен је да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета свих области свога рада. Циљ унапређења квалитета је достизање, одржавање и унапређивање националних стандарда у образовању и васпитању, као и факултетској настави, научноистраживачком и уметничком раду као и управљању академским институцијама које се баве образовањем.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу опредељен је за изградњу организованог система квалитета. Савет Факултета донео је [Стратегију обезбеђења квалитета 2017-2020. године](#) која садржи мисију и визију развоја Факултета, опредељење Факултета за унапређење квалитета, мере и субјекте обезбеђења квалитета. [Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета](#) утврђују се рокови планираних активности на пољу унапређења квалитета.

Наставно-научно веће Факултета усвојило је документ [Стандарди и поступци обезбеђења квалитета](#) који садржи минимални ниво квалитета у свим областима рада и уређује поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета. Субјекти обезбеђења квалитета су органи и стручни органи, сви запослени и студенти Факултета. Факултет самовреднује свој рад најмање једном у три године. У самовредновању разматра се и оцена студената о квалитету наставног процеса.

Праћење квалитета студијских програма, као и њихова континуирана реформа, почела је на Факултету 2004. године, пре формалног усвајања Закона о високом образовању, а у оквиру финско-српског програма за професионални развој наставника у Србији - КОРАК (Serbian Teacher Education Development Program – STEP, 2004-2006). Као резултат рада у оквиру овог пројекта креирани су нови студијски програми усклађени са захтевима Болоњске декларације, који су подразумевали усмереност на исходе образовања, као и процене оптерећења студената изражене путем ЕСПБ система бодова. Реализација реформисаних студијских програма почела је академске 2005/2006. године. Након усвајања Закона о високом образовању, Факултет је анализирао резултате рада током две године реализације студијских програма и започео припреме за акредитацију установе и студијских програма. Одлучено је да се стручна помоћ потражи од партнера са искуством у примени европских стандарда универзитетског образовања у оквиру ТЕМПУС пројекта *Curriculum Reform in Teacher Education* (CRTE) TEMPUS JEP-41074-2006 (2006-2009). У периоду након циклуса акредитација Факултет педагошких наука је континуирано вршио анализу, проверу и корекцију студијских програма. У све наведене активности били су укључени представници студената, првенствено кроз студентску евалуацију и анкетирање, као и учешћем представника студената у раду Наставно-научног већа и Комисије за обезбеђење квалитета.

Посебно значајни доприноси континуираном осавремењавању и кориговању свих студијских програма на Факултету педагошких наука у Јагодини имали су *Темпус пројекти* на којима Факултет континуирано ради од 2006. године. Тако се припрема студијских програма за образовање учитеља на основним и мастер студијама за други акредитациони циклус реализовала у оквиру ТЕМПУС пројекта *Harmonization and Modernization of the Curriculum for Primary Teacher Education* НАМОС 516762- TEMPUS-1-2011-1-RS-TEMPUS-JPCR чији је циљ

био хармонизовање студијских програма свих учитељских факултета у земљи. Посебан допринос овог програма курикулуму за образовање учитеља представљало је укључивање обавезних садржаја из области инклузивног образовања у постојеће силабусе свих методика наставних предмета које се изучавају на Факултету педагошких наука. У оквиру пројекта EACEA – Tempus Project-517319: *Developing Human Rights Education at the Heart of Higher Education*, силабуси одговарајућих предмета на свим програмима обogaћени су садржајима из области људских права. У претходном периоду Факултет педагошких наука био је активан и на Темпус пројектима: *Education Policy Study Programme in Serbia and Montenegro* (EPSP) TEMPUS IV -159074-JPCR, 2010-2013; *Modernizing Teacher Education in a European Perspective*, TEMPUS IV - 159048 - JPCR, 2010-2013; *Master Programme for Subject Teachers in Serbia*, TEMPUS JP-511170-2010-2013, који су значајно утицали на континуирано праћење курикулума одговарајућих страних високошколских установа и имплементирање примера добре праксе у курикулуме свих програма основних и мастер студија на Факултету.

Активности праћења и процењивања квалитета студијског програма ОАС *Учитељ* пратиле су конкретне корекције усмерене првенствено на: циљеве, структуру и садржај студијског програма; исходе учења и компетенције свршених студената; радно оптерећење студената и савременост и њихову упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа.

Студијски програм основних академских студија *Учитељ* (240 ЕСПБ) формиран је у складу са принципима дефинисаним *Законом о високом образовању* Републике Србије као и Болоњском декларацијом, и садржи све законом предвиђене елементе и има предвиђени број ЕСПБ бодова. Циљ студијског програма основних академских студија је да оспособи студенте за обављање учитељског позива у млађим разредима основне школе. Исход процеса учења је стицање савремених научних знања, која су у функцији оспособљавања студената, будућих учитеља, за вештину формирања научно-заснованих ставова, као и оспособљавање за сакупљање, критичко процењивање, интерпретацију и примену у пракси релевантних знања потребних за успешно обављање учитељске професије.

Исходи образовања студијског програма основних академских студија *Учитељ* дефинисани су према примерима добре праксе неких европских високошколских институција (по угледу, пре свега, на *фински образовни систем*, један од најефикаснијих на свету, али и на *словеначки и грчки*, који су нам ближи по концепцији и менталитету). Исходи образовања подразумевају јасне компетенције будућих учитеља ослоњене на њихов кључни положај у систему васпитања и образовања, али још више кроз сагледавање нове улоге, још увек не и до краја дефинисане, као посредника између ученика и наставних садржаја, улоге медијатора и организатора у информатичком добу које великом брзином мења устаљене представе о настави, васпитању и образовању. Планиране компетенције подразумевају да у новом окружењу апсолутне доступности информација учитељи морају, у оној мери колико препуштају улогу главних актера самим ученицима, и сами бити способни и спремни да осмишљавају, планирају и систематизују.

Исходи образовања за ОАС *Учитељ*

- студент се изражава усмено и писмено у складу са правилима српског језика и језика на коме изводи наставу (усмена и писмена комуникација на матерњем језику);
- студент познаје један страни језик;
- студент поседује информационо-технолошку писменост;

- студент је оспособљен за тимски рад и интерперсоналну комуникацију и делује у складу са професионалном етиком;
- студент познаје и разуме садржај наставног предмета, као и његову (вертикалну и хоризонталну) корелацију са другим предметима;
- студент је оспособљен за самостално планирање, реализацију и евалуацију наставе уз уважавање образовних стандарда и програма;
- студент је оспособљен је за дидактичко-методичко обликовање садржаја наставе према специфичним образовним захтевима, ситуацијама и потребама ученика;
- студент је оспособљен за креирање и имплементацију индивидуалног образовног плана;
- студент познаје и разуме циљеве и задатке васпитања и образовања у условима основношколске наставе;
- студент је оспособљен да примењује различите моделе, облике и методе наставног рада;
- студент познаје и разуме природу учења, различите стилове и стратегије учења;
- студент познаје развојне карактеристике ученика одређеног узраста;
- студент је оспособљен за праћење индивидуалног развоја ученика и прилагођавање наставе различитим потребама ученика;
- студент је оспособљен да регулише дисциплину и социјалне односе у групи;
- студент је оспособљен за успостављање конструктивне интеракције са ученицима и између ученика;
- студент је оспособљен за сарадњу са родитељима ученика, представницима шире и локалне друштвене средине – партнерима у васпитно-образовном раду.

Да би се представио начин обрачуна времена потребног за достизање очекиваних исхода учења на студијском програму основних академских студија *Учитељ* потребно је указати на чињеницу да су појединачни наставни предмети у оквиру конкретног студијског програма део сложеног система обуке студената. Пример који ће бити образложен односи се на наставни предмет *Увод у проучавање књижевности*, који припада групи предмета у оквиру обуке за оспособљавање учитеља за извођење наставе српског језика и књижевности у млађим разредима основне школе. Достизање специфичних исхода учења везаних за компетенције учитеља у настави матерњег језика и књижевности омогућено је на Факултету кроз поступан и модулативан поступак. За стицање ових специфичних знања и способности планирано је око 900 сати рада и оно се обавља током све четири године учења кроз јасно дефинисане етапе. Организовано је на следећи начин:

Табела 1. Начин обрачуна времена потребног за достизање очекиваних исхода учења за наставни предмет *Увод у проучавање књижевности*.

Етапе процеса	Исходи учења	Наставни предмет	Година студирања
I корак 15-20 % укупног времена	Студент познаје и разуме основне појмове и садржаје науке о језику, фонетике, морфологије и лексикологије; оспособљен је за изграђивање сопствене културе говорног и писаног изражавања, као и културе изражавања других. Студент познаје и разуме термине науке; разуме функционисање фонолошког и морфолошког нивоа језика и њихову повезаност.	Српски језик 1	Прва година
II корак 10-15 % укупног времена	Студент познаје и разуме основне појмове и садржаје синтаксе; разуме синтаксичке односе на апстрактно- теоријском нивоу; оспособљен је да синтаксичке релације адаптира потребама наставе на основношколском узрасту и да из корпуса говорног и писаног језика одабере репрезентативну и адекватну грађу у настави.	Српски језик 2	Друга година
III корак 10-15 % укупног времена	Студент познаје специфичну природу песничког језика и структуру књижевног текста. Савладао је основне појмове из области теорије поезије, прозе и драме. Уме самостално да тумачи различите књижевне жанрове у складу са савременим методама у проучавању књижевности.	Увод у проучавање књижевности	Друга година
IV корак 15-20 % укупног времена	Студент разуме специфичну природу књижевности за децу у односу на остале видове књижевног изражавања. Савладао је појмове из области теорије поезије, прозе и драме за децу. Зна поетичке специфичности стваралаштва репрезентативних писаца за	Књижевност за децу	Друга година

	децу у српској и светској књижевности. Уме самостално да тумачи различите књижевне жанрове у складу са савременим методама у проучавању књижевности		
V корак 35-40 % укупног времена	Студент је оспособљен за извођење наставе почетног читања и писања; обраду књижевних дела; практичну примену граматике и правописа у настави; праћење и оцењивање напредовања ученика. Познаје модалите усменог и писменог изражавања и практично ради на развијању ученикове говорне културе и богаћењу језика.	Методика наставе српског језика и књижевности Методички практикум српског језика и књижевности	Трећа и четврта година

Високошколска установа редовно прибавља повратне информације од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и других одговарајућих организација о квалитету студија и својих студијских програма.

Табела 2. Дескриптивни статистички показатељи ОАС Учитељ

	N		Mean	Mode	Std. Dev.	Min	Max
	Valid	Missing					
1. Sadržaj i kvalitet obaveznih predmeta	37	0	3.70	4.00	.78	2.00	5.00
2. Sadržaj i kvalitet izbornih predmeta	37	0	3.78	4.00	1.03	1.00	5.00
3. Način odabira izbornih predmeta	37	0	3.46	5.00	1.37	1.00	5.00
4. Mogućnost pohađanja predmeta van studijskog programa	21	16	3.24	3.00	1.09	1.00	5.00
5. Prilagodjenost sadržaja i načina rada sa prethodnim znanjem studenata	36	1	3.53	4.00	1.13	1.00	5.00
6. Među sadržajima srodnih predmeta bilo je nepotrebnih preklapanja	37	0	2.89	3.00	1.31	1.00	5.00

7. Sadržaj i kvalitet prakse u okviru studijskog programa	37	0	3.76	4.00	1.14	1.00	5.00
8. Način ocenjivanja i provere znanja na ispitu je odgovarajući	36	1	3.22	3.00	1.12	1.00	5.00
9. Stepenu u kome je prva godina studija doprinela navikavanju na režim studiranja	35	2	3.63	4.00	1.14	1.00	5.00
10. U kom stepenu su informacije dobijene pre upisa na program bile tačne i precizne?	37	0	4.14	5.00	.92	2.00	5.00
11. U kom stepenu je studijski program zadovoljio moja inicijalna očekivanja?	37	0	3.95	4.00	.74	2.00	5.00
12. U kom stepenu me je studijski program pripremio za rad u struci?	37	0	3.84	4.00	.99	2.00	5.00
13. U kom stepenu me je program pripremio za kontinuirano usavršavanje i celoživotno učenje?	37	0	3.65	4.00	.98	1.00	5.00
14. Kako biste ocenili težinu (zahtevnost) studijskog programa?	37	0	3.76	4.00	.64	2.00	5.00
15. U kom stepenu je broj ESPB u skladu sa realnim opterećenjima na predmetima?	37	0	3.54	3.00 ^a	.93	2.00	5.00
16. Ocenom od 1 do 5 ocenite ukupno zadovoljstvo studijskim programom	37	0	3.97	4.00	.73	2.00	5.00
17. Koliko ste zadovoljni prilikama za zaspoljavanje nakon studiranja?	37	0	1.84	1.00	1.12	1.00	5.00

Свршени студенти студијског програма ОАС *Учитељ* исказали су високо задовољство стеченим компетенцијама које су дефинисане као компетенције које би студент требало да поседује по окончању студијског програма. Одговоре студента требало би сагледати са задршком пошто су формулације компетенција преузете из акредитационог материјала (дodatка дипломи) где су компетенције уопштене или је више компетенција сабијено у једну уопштену. Резултати показују да је већина свршених студена проценила да све предвиђене компетенције поседује у великој мери или у потпуности, те није могуће издвојити компетенције које студенти процењују да су усвојили у мањој мери.

Табела 3. Компетенције свршених студената ОАС *Учитељ*

Компетенција	Уопште се не слажем	Углавном се слажем	не могу да проценим	у великој мери се слажем	слажем се у потпуности
1. Познајем систем и садржај наука које чине базу наставних предмета у основној школи	3%	14%	3%	53%	28%
2. Оспособљен сам за преношење основних тековина цивилизације, културе, уметности и спорта деци узраста од 7 до 11 година	0%	19%	11%	42%	28%
3. Познајем законитости и одлике психолошког, когнитивног, социолошког, језичког и физичког развоја деце	0%	19%	6%	42%	33%
4. Умем да проценим адекватност одређених наставних средстава, материјала укључујући и информациону технологију	3%	11%	0%	36%	50%
5. Оспособљен сам да пратим стручну литературу	3%	6%	6%	36%	50%
6. Умем да применим одговарајуће методе и средства у раду са децом из различитих социјалних средина и различитих когнитивних способности	3%	11%	6%	42%	39%

Послодавци оцењују компетенције дипломираних студената веома високим оценама. Овде треба нагласити да студенти који заврше студијски програм ОАС *Учитељ* немају законско право да раде у основној школи, пошто је неопходан услов за то мастер диплома учитеља (300 ЕСПБ). Међутим, огромна већина свршених студената наставља школовање након завршених основних академских студија на студијском програму МАС *Учитељ*. У том смислу се оцене послодаваца о компетенцијама дипломираних студената односе и на овај студијски програм.

Приликом евалуације квалификација дипломираних учитеља послодавци (директори и запослени у стручним службама основних школа) су посебно истицали способности дипломаца да организују образовне активности, способности да пренесу знања, способност мотивисања, објективног процењивања постигнућа ученика, добро познавање наставних садржаја и одговарајућих дидактичко-методичких знања, као и способност коришћења информатичких средстава.

Табела 4. Задовољство послодаваца компетенцијама студената.

	N	Средња вредност	Стандардна девијација
Оспособљен/а је да организује образовне активности ученика	26	4.85	.36795
Оспособљен/а је да успешно преноси знања ученицима	26	4.88	.32581
Оспособљен/а је да мотивише ученике за процес учења	26	4.54	.58177
Оспособљен/а је да објективно сагледава и процењује постигнућа ученика и процес учења	26	4.77	.42967
Оспособљен/а је да објективно сагледава и процењује сопствени рад и рад својих колега	26	4.42	.70274
Добро познаје садржаје наставних дисциплина	26	4.38	.69725
Оспособљен/а је да по одређеним критеријумима/стандардима врши одабир најквалитетнијих уџбеника из којих ће учити ученици	26	4.19	.98058
Оспособљен/а је да учествује у развојном планирању школе	26	4.19	1.02056
Оспособљен/а је да ради у комбинованом одељењу	26	4.31	.92819
Оспособљен/а је да прави тестове знања	26	4.54	.58177
Оспособљен/а је да ради на инклузивном образовању	26	4.42	.64331
Оспособљен/а је да ради у тиму	26	4.50	.81240
Оспособљен/а је да користи информационе технологије у настави (рачунар, интернет, презентације)	26	4.85	.36795
Просечна оцена		4,52	

Компетан извештај дат је у **Прилогу 4.2.**

Високошколска установа обезбеђује студентима учешће у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма. У оквиру сваке семестралне евалуације наставе обезбеђује се мишљење студената о студијском програму.

Табела 5. Процена квалитета студијског програма

Студијски програм	1. Процена важности знања и вештина које се стичу на предметима	2. Процена усклађености наставних тема са циљевима предмета	3. Процена корисности литературе за савладавање садржаја предмета	4. Процена адекватности квантификације ЕСПБ бодова према ангажовањима студента у оквиру предмета	Укупно
ОАС Учитељ	4,46	4,52	4,47	4,46	4,48

Високошколска установа обезбеђује непрекидно осавремењивање садржаја курикулума и њихову упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа. Курикулум студијског програма подстиче студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктивни начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе. Услови и поступци који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања су дефинисани и доступни јавности, нарочито у електронској форми и усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованих студијских програма.

4.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Структура и садржај студијског програма генерално је добро дефинисан +++ Информације о студијском програму доступне су јавности +++ Радно оптерећење студената исказано у ЕСПБ кредитима генерално је у границама европских стандарда +++ Студијски програм реализује се према акредитованој структури и садржају, уз усвојене измене и допуне чији је циљ осавремењивање курикулума и силабуса, или усаглашавање са законском регулативом +++ Студијски програм обезбеђује довољно часова праксе као најважнији део обуке +++ Повећани број мобилности студената у претходном периоду +++	Корективне мере су ограничене на периоде акредитације; треба обезбедити услове да се курикулум Факултета мења флексибилније и у корак са исказивањем потреба ++ Није потпуно јасно да ли су у предмети коректно класификовани као СА, ТМ, АО или НС. Многи предмети су комплексни и не могу се лако класификовати у ове 4 категорије. Потребно је да у том домену Национални савет и КАПК дају прецизније дескрипторе и упутства за класификацију предмета + Студенти који завршавају основне академске студије Учитељ и поред стечених знања и вештина немају законску могућност да раде у школи +++
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ

Могуће је извршити реформу студијског програма за учитеље у правцу интеграције основних и мастер студија+++ Постављена структура студијских програма омогућава даље осавремењивање и корекције садржаја студијског програма +++ Могуће је проширити и осавременити понуду изборних предмета +++ Могуће је прецизније класификовати предмете (академско-општеобразовни, теоријско-методолошки, научно-стручни, стручно-апликативни) како би се постигла још боља балансираност структуре и садржаја студијског програма ++	Недовољна спремност наставника за примену нових метода наставе +++ Постоји опасност смањивања интересовања будућих студената услед чињенице да студије за учитеља трају минимално пет година+++ Недефинисана политика на државном нивоу у погледу организовања и трајања студија на наставничким факултетима++ Недовољна мотивисаност редовних и дипломираних студената да објективно искажу своја мишљења о квалитету студијских програма++ Недовољна мотивисаност послодавца да искажу своја мишљења о квалификацијама дипломираних студената++
---	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4

- Периодично анкетирање (обезбедити могућност анонимног изјашњавања електронским путем) студената и наставника о квалитету студијских програма, наставе и рада Факултета.
- Анкетирање свршених студената и потенцијалних послодаваца о исходима образовања и стеченим компетенцијама.
- Стварање мреже свршених студената –алумниста, ради прибављања повратних информација од запослених свршених студената о исходима образовања и стеченим компетенцијама.
- Дисеминација резултата другог циклуса самовредновања.
- Разматрање резултата анкете и спровођење корективних мера.
- Осавремењавање и унапређење квалитета студијских програма кроз анализу различитих аспеката (циљеви студијског програма и исходи образовања, распоред типова предмета, ЕСПБ кредити у односу на реално оптерећење студената, положај у студијском програму и сврсисходност изборних предмета, начини оцењивања с обзиром на исходе учења, методе реализације наставе).

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што

се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Факултет заснива праћење квалитета наставног процеса на одговарајућим нормативима Универзитета и Факултета (*Статут Факултета, Стратегија обезбеђења квалитета, Стандарди и поступци обезбеђења квалитета, Правилник о унутрашњој провери квалитета*). У праћење квалитета наставног процеса и предлагање и спровођење мера за његово унапређење директно су укључени декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђење квалитета, као и стручни органи Факултета –катедре и Наставно-научно веће. На овом плану дошло је до изузетног побољшања обима и квалитета сарадње са студентским парламентом.

Документом *Стандарди и поступци обезбеђења квалитета*, предвиђено је да се посебна пажња посвећује следећим сегментима: коректан однос према студентима, применљивост и подстицајност стечених знања, доступност информација о студијском програму, режиму студија и распореду свих облика рада, квалитет праксе, квалитет других облика наставе и ваннаставног рада.

Коректан однос према студентима на студијском програму ОАС *Учитељ*, који укључује професионално поступање наставника и сарадника и континуирано праћење рада студената, прати се првенствено путем евалуације рада наставника и сарадника од стране студената. Евалуација се редовно спроводи, уобичајено на крају сваког семестра, а њени резултати су основ за предузимање корективних мера. Мере су у извештајном периоду укључивале дискусије о моделима унапређења квалитета наставе у оквиру катедри, разговоре са продеканом за наставу у оквиру којих су дефинисани предлози за побољшање проблематичних сегмената рада на појединачним предметима, додатно анкетирање студената (од стране Студентског парламента) о слабостима у настави појединих предмета за елементе оцењене испод 3,5.

Декан и продекан за наставу, заједно са *Службом за студентска и наставна питања*, систематски прате реализацију плана наставе и планова рада на појединачним предметима. Декан и продекан за наставу старају се да се спроведу корективне мере уколико се не поштују распореди и планови рада. Корективне мере везане за квалитет наставе предлажу и катедре и Наставно-научно веће.

За сваку школску годину ради се анализа успеха студената по предметима, а овај извештај саставни је део годишњег извештаја о раду Факултета.

Применљивост и подстицајност стечених знања, интерактивност и заступљеност примера из праксе у настави у највећој мери су заступљени у оквиру наставе методика и методичких практикума, али и у току интегрисане праксе која се реализује од прве године студија. На тај начин, уз задатке које обављају на пракси, а које дефинишу и оцењују предметни наставници, студенти током читавих студија проводе значајан део времена у свом будућем радном окружењу. Овакав концепт омогућава упознавање са природом и специфичностима будућег занимања и даје студентима прилику да самостално повезују стечена знања и вештине са практичним радом.

Информације о студијском програму ОАС *Учитељ* (књиге предмета и измене студијског програма), наставницима, терминима одржавања наставе, испита и других облика рада доступне су на сајту Факултета. Детаљне информације о сопственим обавезама у погледу

полагања испита, измиривања школарине и сл. студентима су доступне преко сервиса *e-студент* (Прилог 5.4).

Електронско вођење евиденције и пријављивање испита путем овог сервиса такође је омогућило ефикасније праћење рада студената, пријаву испита на даљину, али и анализу успешности студената по студијском програму и предметима.

Други облици рада и вредновање залагања и постигнућа студената у овим областима регулисани су посебним правилником које је усвојило Наставно-научно веће. Уведена је могућност вредновања рада у секцијама и различитим облицима ваннаставних активности које корелирају са наставом одређених предмета студијских програма и припремају студенте за вођење секција и других облика рада у васпитно-образовним установама.

Поред тога, 2016. године усвојен је *Правилник о награђивању студената* (Прилог 5.5), којим су уређени модели награђивања студената за успех у току студија, допринос афирмацији Факултета, уметничка и стручна постигнућа, унапређење квалитета наставних и ваннаставних активности итд.

Квалитетом наставе на студијском програму ОАС Учитељ бави се и *Центар за иновације и развој курикулума*, који је у оквиру својих надлежности сачинио предлог упутства за оцењивање и вредновање рада студената (Прилог 5.6).

Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета предвиђено је да се квалитет наставног процеса обезбеђује кроз доношење и поштовање планова рада на предметима, интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, коректан и отворен однос према студентима, разумевање и уважавање потреба студената, поштовање различитих стилова учења и редовно праћење и вредновање рада студената током наставе.

План и распоред наставе (предавања и вежбе као и практичне активности) су усклађени са законским нормама, потребама и могућностима студената, као и потребама студијских програма, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе. Сврха сваког студијског предмета предвиђена је програмом и показује усмереност на практичну примену знања и стечених вештина.

У току припрема студијског програма за акредитацију, Факултет је припремио Књигу предмета у којој су садржани силабуси за све предмете. Силабуси су припремљени према упутству за израду силабуса, доступни су студентима и обухватају све потребне информације: основне податке о предмету (назив, година, број ЕСПБ бодова, услови); циљеве предмета; садржај и структуру предмета; план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе); начин оцењивања на предмету; уџбенике, односно обавезну и допунску литературу; податке о наставницима и сарадницима на предмету. Детаљне информације о студијском програму ОАС Учитељ и свим предметима унутар програма налазе се на веб-сајту Факултета.

На основу *Студијског програма*, Декан објављује *распоред наставе* који садржи: јасно истакнуте предмете по студијским групама и годинама, имена наставника и сарадника задужених за сваки наставни предмет и временску и просторну структуру извођења часова предавања и вежби. Распоред часова је доступан на сајту Факултета.

На огласним таблама, као и на сајту факултета, презентују се информације о распореду наставе и испита, најмање десет дана пре почетка семестра. Промене распореда часова могуће су уз одобрење декана или продекана за наставу. Самоиницијативно мењање распореда сматра се тежом повредом радне дисциплине.

Факултет систематски прати спровођење плана наставе, као и планова рада на појединачним предметима и предузима корективне мере уколико дође до одступања. У складу са тим, сваки наставник прилаже продекану за наставу оперативни план рада за сопствени

предмет, најкасније 14 дана пре почетка семестра, у штампаној и електронској форми. Оперативни план рада подразумева структуру садржаја наставног предмета, број часова предавања и вежби. Поред тога, оперативни план рада садржи и опште податке о курсу (назив, семестар, статус предмета (обавезни/изборни), предуслове за похађање курса, име(на) наставника/сарадника, број сати предавања, вежби, као и самосталног рада студената, циљеве, садржај и структуру, начин евалуације рада студената, списак литературе).

На почетку семестра наставник упознаје студенте (усмено и у писаној форми) са оперативним планом рада на предавањима и вежбама, правима и обавезама студената, датумима полагања колоквијума, предиспитним обавезама и свим осталим роковима важним за реализацију програма, са начином оцењивања на предмету, информацијама о уџбеницима, односно обавезној и допунској литератури. Рад наставника се прати путем анкета у којима студенти на крају семестра оцењују квалитет наставе одређеног студијског предмета, спремност наставника за рад, иновативност његове наставе, разумљивост и јасност излагања, примену интерактивних метода, укључивање примера из праксе, подстицање студената на креативност и самостално истраживање, примену стечених знања. Од посебног значаја је дужност наставника и сарадника да перманентно унапређују своје педагошке и дидактичко-методичке способности, као и да прате, евидентирају и оцењују успех студената у остваривању предиспитних обавеза. Ова констатација је потврђена и у процесу студентске евалуације и самоевалуације наставника.

Сваки наставник и сарадник подноси одговарајућој катедри извештај о свом раду у претходној школској години најкасније седам дана након завршетка летњег семестра. Извештај садржи анализу наставног процеса, као и предлоге за допуну и измене плана рада. На основу извештаја наставника, катедре разматрају реализацију наставног плана и програма и подносе Наставно-научном већу извештај о извршеној анализи са мишљењем о квалитету наставе и предлозима измена на првој наредној седници Већа.

На основу последње евалуација рада наставника види се да је студијски програм ОАС *Учитељ* оцењен врло високим оценама.

Табела 6. Евалуација рада наставника

Часови предавања (Упитник о педагошком раду наставника)	ОАС Учитељ
01 На почетку семестра упознати смо са литературом.	4,59
02 На почетку семестра упознати смо са планом рада на часовима.	4,58
03 На почетку семестра упознати смо са предиспитним обавезама.	4,60
04 На почетку семестра упознати смо са начином оцењивања.	4,56
05 Наставник поштује договорене начине рада са студентима.	4,54
06 Наставник повезује нове теме са претходно обрађиваним.	4,50
07 Наставник истиче основне принципе и појмове, као и њихове међусобне везе.	4,48
08 Наставник користи конкретне примере да би студентима олакшао разумевање садржаја.	4,48
09 Уколико нешто не разумемо, наставник улаже додатни труд да нам то објасни.	4,43
10 Наставник на различите начине подстиче заинтересованост студената за предмет.	4,34

11 Наставник осмишљава активности и задатке који нас подстичу на размишљање.	4,36
12 Наставник обезбеђује прилику да студенти остваре увид у своје радове и добију повратну информацију.	4,48
13 Наставник омогућава исказивање различитих мишљења у вези са садржајима предмета и начинима рада.	4,45
14 Наставник се обраћа студентима са уважавањем.	4,60
15 ОПШТИ УТИСАК О НАСТАВНИКУ	4,40
УКУПНО:	4,49

Значајно је истаћи да *Комисија за обезбеђење квалитета* организује студентску евалуацију наставе најкасније до краја семестра у којем се настава датих предмета окончава. Студентски парламент може да организује и спроведе сопствену евалуацију наставе и достави своје мишљење и предлоге Комисији и Наставно-научном већу Факултета најкасније до краја текућег семестра. Комисија за обезбеђење квалитета врши анализу наставног процеса, узимајући у обзир извештаје наставника и сарадника, као и резултате студентске евалуације наставе. Комисија доноси сопствени извештај о спровођењу наставног процеса у коме даје оцену о спровођењу и предлаже Наставно-научном већу мере за побољшање рада (Записници и прилози Комисије за унапређење квалитета). Наставно-научно веће разматра извештај о спровођењу наставног процеса Комисије за обезбеђење квалитета, на првој наредној седници.

5.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Наставници и сарадници Факултета поседују висок степен научно-стручних професионалних компетенција за квалитетно обављање посла +++	Наставници и сарадници нису довољно ангажовани у припреми студената за самосталан истраживачки рад, који би могао у већој мери допринети унапређивању наставних активности, у смислу заједничког планирања и припреме истраживачких пројеката. Ове активности би наставници реализовали заједно са студентима и тиме допринели подстицању њихових интересовања за деловање, у функцији развијања професионалних компетенција будућих учитеља +++
Наставници повезују садржаје које предају са послом којим ће се студенти касније бавити ++	Страх једног броја наставника и сарадника од непознатог, када је реч о могућностима примене нових технологија у наставном процесу и иновативних наставних модела ++
Квалитет наставних програма је на високом нивоу, перманентно њихово унапређивање је задатак свих наставника и сарадника, чиме се овај квалитет жели побољшати +++	Мали је број наставника који би били у могућности да свој наставни предмет предају на енглеском језику страним студентима ++
Факултет системски прати квалитет наставног процеса и предузима корективне мере +++	
Управа Факултета, стручне службе и ненаставно особље омогућавају тачно и благовремено информисање свих учесника у наставном процесу +++	

Студенти су укључени у организацију наставних активности и реализацију наставних садржаја, чиме се доприноси интерактивности наставе +++ Наставне методе су прилагођене захтевима наставних предмета и планираним исходима учења. +++ Облици рада са студентима су прилагођени наставним садржајима, могућностима и интересовањима студената, чиме се доприноси високом квалитету наставног процеса +++ Кроз организован самосталан истраживачки рад студената, подстиче се интерактивност у настави између наставника и студената и доприноси оспособљавању студената за квалитетан трансфер стечених знања у новим ситуацијама+++	Не спроводе се механизми за дисциплинско кажњавање наставника и ненаставног особља за неизвршавање радних задатака +
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Организовано деловање наставника и сарадника у правцу унапређивања наставног процеса у домену подизања нивоа интерактивности +++ У систему даљег професионалног усавршавања наставника, а на основу примера добре праксе, могуће их је даље едуковати како да наставне садржаје које предају повезују са послом којим ће се студенти касније бавити++ Наставнике и сараднике је могуће даље едуковати за коришћење савремених наставних технологија и примену нових облика и метода рада са студентима, у циљу подизања квалитета наставе и квалитетнијег професионалног оспособљавања студената за будуће занимање+++ У циљу унапређивања наставе и подизања нивоа партиципације студената у активностима, у сарадњи са школама, значајно је да наставници и сарадници са студентима иницирају израду истраживачких пројеката, којима би се остварио додатни вид сарадње са	Недовољна спремност, оспособљеност и могућност наставника да примењују различите облике наставног рада са студентима ++ Недовољна финансијска средства за обнову просторних капацитета ++ Ангажовање малог броја наставника на пројектима или ангажовање увек истих наставника (увек иста лица се добровољно пријављују за рад на пројектима који доприносе угледу Факултета) ++

образовно-васпитним установама, студенти оспособили за истраживање праксе и повезивање теоријских знања са практичним искуствима, чиме би се допринело и унапређивању наставног процеса +++ Могуће је сарадњу наставника подићи на виши ниво, интердисциплинарним повезивањем наставних садржаја и организацијом заједничких наставних активности, што би допринело да се студенти оспособе за бољи трансфер и примену стечених знања у наставним активностима и у пракси++ Могуће је остварити сарадњу са научним и стручним институцијама, у циљу реализације истраживачких пројеката, организације предавања за студенте, размене искустава, чиме би се допринело и побољшању квалитета наставе ++	
--	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5

- Анализирати поступак, инструменте и резултате студентске евалуације и самоевалуације рада наставника и сарадника и у складу са тим даље развијати и унапређивати систем за праћење и вредновање квалитета наставног процеса.
- Размотрити индивидуалне потребе наставника и сарадника у односу на њихово даље дидактичко-методичко и стручно усавршавање у одређеним сегментима/областима (коришћење савремених наставних технологија, активно знање страних језика) и планирати реализацију наведених курсева.
- У оквиру појединих наставних предмета, у складу са програмским садржајима и интересовањима и могућностима студената, припремити студенте за самостални истраживачки рад и повезивање теоријских знања са практичним искуствима стеченим у току реализације интегрисане и континуиране праксе.
- Размотрити могућности примене интердисциплинарног приступа у реализацији појединих програмских садржаја, у циљу оспособљавања студената за трансфер стечених знања у другим областима и примену интегративног приступа у реализацији наставних садржаја.
- Проширити и унапредити сарадњу наставника и сарадника са научним и стручним организацијама (сродни факултети у земљи и региону, Друштво учитеља, Школска управа -основне школе и предшколске установе у округу), ради размене искустава и примера добре праксе, као и њиховог повезивања са теоријским садржајима.
- У односу на евентуалне потешкоће у наставном раду са студентима, планирати облике стручног усавршавања наставника и сарадника или корективне мере за превазилажење проблема и унапређивање наставног процеса.

Показатељи и прилози за стандард 5:

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Прилог 5.4 Упутство за рад студентских сервиса

Прилог 5.5. Правилник о награђивању студената

Прилог 5.6. Упутство за вредновање и оцењивање рада студената

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени су унапред, дефинисани на основу *Правилника о начину и поступку заснивања радног односа и стицању звања наставника* Универзитета у Крагујевцу и на основу *Статута Факултета* (за сараднике). Поступак и услови су јавни и доступни оцени стручне и шире јавности. Периодично се проверају и усавршавају од стране Универзитета у Крагујевцу, односно Факултета.

Факултет се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава законских одредби, правила и критеријума Универзитета у Крагујевцу усклађених са критеријумима Националног савета за високо образовање и стандардима за акредитацију, одредби Статута Универзитета и Факултета и прописаних сопствених поступака, правилника и критеријума путем којих при избору оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. У циљу обезбеђења квалитета посебно се, као обавезујући документ, примењује *Правилник о начину и поступку заснивања радног односа и стицању звања наставника* Универзитета у Крагујевцу. О испуњености услова за избор академска јавност може се информисати увидом у извештаје на интернет страници Факултета (за сараднике) и Универзитета у Крагујевцу (за наставнике). У поступку избора у звање наставника користе се прописани табеларни обрасци који детаљно и прегледно приказују научну, стручну и педагошку компетенцију кандидата, као и њихову ангажованост у широј академској и друштвеној заједници. Ово представља значајан напредак у односу на ранији период, када се у неким рефератима за избор у звање нису видели конкретни подаци који се тичу ових параметара. Коначан избор наставника врши Универзитет у Крагујевцу, у складу са својим овлашћењима.

У поступку избора наставника и сарадника вреднују се резултати научноистраживачког рада, ангажовање у развоју и унапређивању наставе, резултати педагошког рада наставника или сарадника и, за наставнике, резултати у обезбеђивању научно-наставног подмлатка. Показатељи квалитета научног рада који се вреднују при избору наставника су број и ранг научних публикација и учешће на научним пројектима, учешће у стручним пројектима и едукативним програмима, чланство у професионалним, посебно међународним удружењима и институцијама, учешће у раду стручних тела и органа Факултета. Показатељи ангажовања на унапређењу научног подмлатка су менторства и чланства у комисијама за оцену и одбрану мастер, магистарских и докторских радова, ангажовање наставника на вишим нивоима студија и у различитим едукативним програмима за младе научнике и сараднике.

На Катедрама које су у саставу Факултета редовно се процењује тренутно стање кадровских прилика и предлаже се политика запошљавања која је у складу са реалним потребама студијских програма.

Евалуација рада наставника и сарадника, поред процедура за избор и реизбор које се обављају периодично на три, односно пет година, спроводи се редовно на крају сваке академске године када чланови катедри подносе извештаје о свом раду у протеклој години шефовима катедри. Сваке године прикупљају се и прате подаци о броју и структури објављених радова на нивоу Катедри, а шефови Катедри подносе извештаје о научноистраживачком и наставном раду наставника и сарадника продеканима. Поменути извештаји саставни су део *Годишњег извештаја о раду факултета*, а ажурирају се и подаци о напредовању запослених у звањима и њиховој научноистраживачкој продукцији на сајту факултета.

Поред тога, податке о објављеним радовима наставника и сарадника једном годишње прикупља *Комисија за обезбеђење квалитета* Факултета, као и продекан за научноистраживачки рад и издавачку делатност у склопу припреме Извештаја о научноистраживачком раду запослених на Факултету. Установљен је и картон наставника у коме се поред података о наставном ангажовању, наводе репрезентативне референце и збирни подаци научне, односно уметничке и стручне активности наставника. Картон наставника представља Табелу 9.1 у оквиру Књиге наставника у акредитационом материјалу. Подаци у картону наставника се ажурирају и током истека акредитационог периода.

Квалитет педагошког рада наставника и сарадника редовно се проверава и кроз студентску евалуацију, чији резултати имају значајну улогу у поступку за избор у звање. Комисија за обезбеђење квалитета организује анкетирање студената на крају јесењег, односно пролећног семестра, а након спроведене евалуације и обраде података сваки наставник и сарадник обавештава се о својим резултатима и оценама за сваки предмет појединачно. Тамо где су уочени проблеми у неким аспектима педагошког рада, формулишу се и предлажу корективне мере. Опште оцене рада наставника и сарадника, као и оцене које се тичу других аспеката рада Факултета, детаљно се анализирају и пореде са подацима из претходних година на седници Наставно-научног већа.

У складу са тенденцијама савремене европске универзитетске праксе посебна пажња поклања се и развоју младих кадрова што је одређено *Програмом развоја научноистраживачког подмлатка*. Полазну основу Програма развоја научноистраживачког подмлатка чини упознавање младих истраживача са принципима добре научне праксе, селекција и саветовање успешних студената основних и мастер академских студија за наставак академског образовања и укључивање младих истраживача у текуће научноистраживачке пројекте. Млади сарадници имају право на стручну и саветодавну подршку у реализацији научних истраживања која врше у оквиру пријављених докторских дисертација, а неопходне инструкције, савете и подршку у области научноистраживачког рада добијају од старијих и искуснијих колега (ментора, руководиоца истраживачких тимова) и када је у питању учешће у научноистраживачким пројектима. У складу са *Правилником о новчаној подршци научним радницима за учешће на научним скуповима и конференцијама* младим сарадницима се пружа подршка у учешћу на научним скуповима, конференцијама, конгресима и различитим облицима стручног и научног усавршавања, омогућава им се и помаже у објављивању истраживачких резултата како у часопису *Узданица*, чији је издавач Факултет, тако и у другим стручним и научним публикацијама у земљи и иностранству. Саставни део ових активности је и помоћ сарадницима у аплицирању за различите врсте студијских путовања, размене и мобилности у оквиру програма *Еразмус плус*, различитих билатералних програма и других видова академске сарадње са образовним институцијама у европском образовном простору. Сарадници одмах по одбрани докторске дисертације добијају могућност да буду бирани у звање доцента, што је јако важно за њихову мотивацију када је у питању наставак научног рада и развоја, али и за осећај да их Факултет у развоју и напредовању подржава.

Научна, истраживачка и педагошка активност наставника и сарадника се, у оквиру материјалних могућности Факултета, подстиче перманентном едукацијом. Факултет подстиче научну и истраживачку активност наставника и сарадника редовним обавештавањем, стављањем на увид обавештења о научним конкурсима, позивима за припрему пројеката и другим активностима које су важне за континуирано усавршавање и развој каријере.

Наставно-научно веће факултета одобрава плаћено одсуство свим наставницима и сарадницима који учествују на научним скуповима у земљи и иностранству, као и академско одсуство из наставе у периоду предвиђеном законом на захтев наставника и на предлог Катедре у складу са *Правилником о новчаној подршци научним радницима за учешће на научним скуповима и конференцијама*. Усавршавање и специјализација наставника и сарадника омогућени су путем студијских боравака у земљи и иностранству у оквиру

заједничких међународних пројеката и билатералних програма.

Факултет је организатор више међународних и националних научних конференција и научно-стручних скупова и на тај начин непосредно стимулише наставнике и сараднике на усавршавање.

Од школске 2015/16. године, *Центар за иновације и развој курикулума*, посебна јединица у оквиру Факултета, организује посебне стручне скупове за запослене у васпитно-образовним установама. Стручни скупови организовани кроз приказе примера добре праксе настали су из тежње да се унапреде капацитети наставника кроз размену информација и достигнућа наставника чији непосредни васпитно-образовни рад представља пример позитивног искуства у одговарајућој стручној области која је дефинисана темом стручног скупа. Сталног су карактера и представљају резултат сарадње Школске управе у Јагодини, колегијума директора основних школа, Факултета педагошких наука у Јагодини и ОШ Рада Миљковић са статусом школе вежбаонице. Организују се неколико пута у оквиру школске године. Значај ових стручних скупова огледа се и у томе што представљају прилику интензивнијег повезивања савремених научних сазнања из области педагошких наука и непосредне васпитно-образовне праксе. Стручни скупови су постали место сусретања фундаменталних педагошких сазнања и конкретне васпитне делатности. Они су прилика да се упознају и сарађују не само наставници, стручни сарадници и директори основних школа, већ и наставници, сарадници, истраживачи и студенти Факултета.

7.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Потпуна јавност поступка избора: на нивоу катедри –предлог за расписивање конкурса за избор у звање и на радно место (благовремено) и предлог комисије за писање извештаја; на нивоу Факултета –усвајање предлога за избор наставника и избор сарадника; на нивоу Универзитета –избор наставника. О испуњености услова за избор академска јавност може се информисати увидом у извештаје на интернет страници Факултета и Универзитета Крагујевцу (за наставнике) +++	Недовољан системски надзор, праћење и оцењивање квалитета наставника и сарадника путем картона научног радника ++
Потпуна усаглашеност поступка избора наставника и сарадника са законским прописима, критеријумима Националног савета за високо образовање и стандардима за акредитацију +++	Наставници и сарадници су у извесној мери оптерећени припремама података о свом протеклом научноистраживачком раду, јер то чине релативно често, а захтевају се различите форме ових података ++
Уведена дугорочна селекција, сталне едукације и усавршавања и вредновања педагошких и истраживачких способности наставног и истраживачког подмлатка заснована на критеријумима за избор, оценама од стране студената, учешћу на пројектима, научној продукцији и пројектовању каријере од	Процедура избора у наставничка звања усложена и захтева значајно више документације него што је до сада био случај +
	Недовољна транспарентност мера које су спроведене у циљу унапређења квалитета након анализе резултата педагошког рада наставника и сарадника ++
	Процедура у целини подразумева велико ангажовање наставника и несигурност у погледу тога да ли ће је ваљано припремити +++
	Нису сви наставници укључени у

сарадника до највиших звања +++	програме мобилности +
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Отвореност европског образовног простора за размену наставника и сарадника повећава могућност унапређивања њихових компетенција и квалитета рада +++	Због нејасног статуса новог пројектног циклуса националних научних пројеката, постоји опасност успоравања напредовања (избора у виша звања) одређеног броја наставника услед неиспуњености критеријума учешће у научним пројектима +++
Сарадња са универзитетима из других земаља отвара могућност склапања билатералних научних пројеката++	Нови статус Србије као програмске земље у програму Еразмус плус негативно ће утицати на број мобилности наставника и сарадника услед мањег буџета предвиђеног за ове активности ++
Велика заинтересованост, посебно младог и квалитетног наставног кадра, за рад на Факултету +++	Процењивање кадровских прилика и политике запошљавања на катедрама је добра пракса али постоји опасност да предлози катедри не прате стратешка опредељења у новим циклусима акредитације +
Могућа је финансијска подршка наставницима и сарадницима за публикување радова на СЦИ листама и учешће на међународним скуповима ++	
Могућност организовања већег броја активности за наставнике и сараднике који желе да унапреде своје педагошке компетенције као и могућност нуђења оваквих обука наставницима других факултета ++	

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7

- Установити јединствену базу података о научноистраживачком раду и другим врстама ангажовања наставника и сарадника која би олакшала прикупљање и коришћење оваквих података у различите сврхе.
- Помоћ наставницима у припреми документације за избор у звања. Што транспарентније и детаљније изложени кораци које процедура избора у звања подразумева.
- Додатна подршка и подстицај за укључивање наставника и сарадника у педагошке, научноистраживачке и стручне активности.

Показатељи и прилози за стандард 7:

[Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи \(радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору\)](#)

[Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи \(радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору\)](#)

[Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника](#)

[Прилог 7.2. Однос укупног броја студената \(број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма\) и броја запослених наставника на нивоу установе](#)

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Факултет педагошких наука у Јагодини обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све релевантне информације и податке који су повезани са њиховим студијама. Кандидатима на пријемном испиту и својим редовним студентима Факултет обезбеђује потпуне и детаљне информације о свим релевантним аспектима њиховог школовања и живота на Факултету. На сајту Факултета (www.refja.kg.ac.rs) на истакнутом месту, на почетној страни, налази се секција инфо за студенте. Ова секција садржи следеће подсекције:

- Студентска служба, са ажурираним информацијама о календару рада, распореду часова, распоредима полагања испита и роковима и резултатима положених испита;
- Водич за будуће студенте (информатор);
- Водич за будуће учитеље у е-форми који садржи ажуриране информације о: локацији факултета; пријемном испиту (обавештење о упису за све студијске програме, условима конкурса, ранг листе, термине полагања пријемног испита, упутства о начину полагања пријемног испита, примере сегмената пријемног испита итд.); животу у дому (званична презентација дома студената и конкурсна документација за пријем студената у дом). Овај водич се сваке године штампа и дистрибуира и у папирној форми;
- Услови за рад (презентације учионица, библиотеке, итд.);
- Студентска организација (релевантне информације о организацији);
- Студентски парламент (релевантним информације и правилник о избору за студентски парламент);
- Интерни радио (релевантне информације о интерном медијском сервису Факултета);
- Материјали за наставу, са мноштвом наставних материјала примера за вежбање и испитних питања по предметима.

У време пријемног испита на почетној страни веб-сајта налазе се обавештења о важним терминима, потребној документацији, информатор за будуће студенте, сва обавештења и објашњења у вези са начином полагања пријемног испита, као и обиље мултимедијалног материјала за преузимање и припрему пријемног испита. Студенти и сви заинтересовани на сајту могу пронаћи податке о свим актуелним акредитованим студијским програмима и најновије потребне информације и податке о дешавањима на Факултету. Поред веб-сајта, Факултет је установио и друге начине информисања будућих студената о својим програмима и активностима. Факултет редовно учествује на сајмовима образовања, али и посредством телевизије и учествовања у емисијама културно-информативног и забавног карактера (хорска и књижевна секција Факултета) ствара позитиван медијски публицитет. Такође, сваке године се великом броју средњих школа у Србији поштом прослеђује промотивни материјал Факултета.

Од школске 2014. године, у априлу и мају, на Факултету се организује припремна настава за полагање пријемног испита. Од 2016. године Факултет организује и пробни пријемни испит за све заинтересоване кандидате. Факултет је, такође, видљив на друштвеним мрежама *Фејсбук* и *Твитер* чиме је унапређена комуникација са студентима и допринело се успешнијем медијском представљању на интернету.

При селекцији студената за упис, Факултет вреднује резултате у претходном

школовању и резултате на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности, у складу са законом. Сви елементи пријемног испита регулисани су правилницима о упису студената.

Једнакост и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање) загарантовани су, као и могућност студирања за студенте са посебним потребама. Права студената на Факултету су регулисана *Статутом* факултета у делу заштите права студената. Према *Статуту*, члан 54, сви студенти имају право на подједнако квалитетне услове студија и право на различитост и заштиту од дискриминације.

Сви кандидати који желе да се упишу на мастер академске студије имају једнака права која не могу бити ограничена по основу пола, расе, брачног стања, језика, вероисповести, политичког убеђења, националног, социјалног или етничког порекла. Сваке године у складу са афирмативним мерама Министарства просвете омогућен је упис и студентима са одређеним степеном сензорних и моторних дефицита. За ове студенте садржаји појединих студијских предмета и критеријуми оцењивања се прилагођавају. Са циљем превазилажења различитих проблема и пружања додатне подршке студентима, али и са циљем унапређења способности свих студената да успешно и квалитетно студирају, усавршавају своје потенцијале и напредују у животу, од 2016. године ради *Тим за психолошко-педагошку подршку студентима*.

Студенти Факултета су унапред упознати са обавезом похађања и активног учешћа у настави и *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту* (Прилог 8.2). Према овом правилнику, наставник је дужан да на почетку наставе упозна студенте са програмом предмета, распоредом наставе по недељама, облицима активне наставе и предиспитним обавезама, а нарочито начином њиховог вредновања, структуром и садржајем испита, структуром укупног броја поена и начином утврђивања коначне оцене.

Обавеза похађања и активног учешћа у настави је посебно наглашена и у програмима предмета који се налазе на сајту Факултета. Оцењивање студената на Факултету се врши према унапред објављеним критеријумима и правилима. Ово је уређено и силабусима предмета кроз спецификоване критеријуме, правила и процедуре оцењивања који су студентима и јавности доступни на сајту Факултета.

Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту описане су процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања. Из акредитационих докумената за сваки предмет на Факултету се може видети који је однос поена који је сваки наставник доделио предиспитним обавезама, а који завршном испиту на свом предмету. Избор предиспитних обавеза и завршног испита је разноврстан, што указује на напор наставника да примене вишеструке методе оцењивања и да на тај начин дођу до ваљане и поуздане оцене за сваког студента.

У оквиру *Центра за иновације и развој курикулума* извршене су систематичне анализе на основу којих је извршена процена: метода оцењивања студената и њихове прилагођености предмету; праћења и оцењивања рада студената током наставе; односа оцена рада студента током наставе на завршном испиту и укупне оцене и способности студената да примене знање. На основу поменутих анализа предложене су мере за систематично анализирање, оцењивање и унапређивање метода и критеријума оцењивања студената по предметима.

Коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студента регулисано је *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту*. Осим тога, на Факултету је на основу одлуке 648/5 Универзитета у Крагујевцу усвојен *Етички кодекс наставника Универзитета у Крагујевцу* (Прилог 8.3) којим се регулише понашање наставника током оцењивања студената: објективност, етичност и коректан однос према студенту. Такође,

усвојен је и *Правилник о дисциплинској одговорности студената* Универзитета у Крагујевцу (Прилог 8.5), на основу кога је установљена дисциплинска комисија првог степена. Факултет систематично прати и проверава оцене по предметима, као и пролазност студената по предметима, годинама и програмима. Ово је уређено *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту* према коме су наставници и сарадници дужни да прате, проверавају и анализирају резултате испита на свом предмету, а катедре да разматрају успех студената из предмета који припадају њиховим ужим научним областима и предлажу мере за побољшање система провере знања као и корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању.

Резултати праћења студентског успеха по студијским годинама и предметима су укључени у годишњи извештај Деканата о раду факултета. Комисија за обезбеђење квалитета у посебним случајевима одступања у односу на просечну оцену или пролазност студената доноси и предлаже корективне мере. Факултет сваке године прати и награђује један број изузетно добрих студената што је уређено *Правилником о награђивању студената*.

Табела 7. Пролазност студената

	1.година	2.година	3.година	4.година	укупно
Број пријава	1562	1258	1156	500	4476
Број изашлих	988	794	832	440	3054
Излазност [%]	63.25	63.12	71.97	88.00	68.23
Број положили	773	555	718	430	2476
Изашли положили [%]	78.24	69.90	86.30	97.73	81.07
Пријавили положили [%]	49.49	44.12	62.11	86.00	55.32
Оцена 6	124	102	106	10	342
Оцена 7	172	67	131	38	408
Оцена 8	219	110	151	96	576
Оцена 9	150	123	159	109	541
Оцена 10	108	153	171	177	609
Средња оцена	8.02	8.42	8.62	9.03	8.52

Факултет систематично прати и проверава пролазност студената по предметима, програмима, годинама и предузима корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању. На последњој провери на Факултету за *ОАС Учитељ* добијени су следећи показатељи (претходна табела).

Факултет омогућава студентима одговарајуће облике студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању, у складу са законом. Факултет уважава студенте и њихова права и потребе да се организују, делују и учествују у одлучивању у складу са законом. Под већ поменутом секцијом на званичном сајту Факултета - Инфо за студенте, постоје две релевантне подсекције: *Студентска организација* и *Студентски парламент*. На њима су приказане релевантне информације, као што су активности студентске организације и чланови

студентског парламента. Такође је доступан и *Правилник о изборима за студентски парламент*.

8.1 SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Факултет је активан у информисању будућих и уписаних студената о свим релевантним аспектима њиховог школовања, има развијене различите начине информисања, и успешан је у стварању позитивног медијског публицитета +++ Факултет олакшава студентима успешну припрему за полагање пријемног испита кроз припремну наставу, а од последње школске године и кроз пробни пријемни испит +++ Постоје потпуно и детаљно дефинисане процедуре и критеријуми пријема студената, информације о студијама +++ Постоје дефинисане и унапред објављене процедуре и критеријуми оцењивања на сваком наставном предмету и години студија ++ Постоје дефинисане процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања ++ Обезбеђена је слобода студентског организовања кроз Студентски парламент, орган студената Факултета преко кога студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету ++ Студенти сваке године процењују услове и организацију наставе на студијским програмима, као и односе наставник – студент +++	Не постоји у потпуности разрађен систем за студенте са посебним потребама (зграда факултета нема лифт који би омогућио приступ и кретање особама са инвалидитетом) ++ Правилником о упису студената у прву годину основних академских студија није експлицирана једнакост и равноправност студената по свим основама. Недовољно пажње је посвећено разматрању начина на које би кандидати са сметњама и инвалидитетом могли да упишу и похађају наставу +
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Уређеност критеријума, прописа, стандарда и поступака за рад у делатности високог образовања у Србији; ++ Унапређење курсева методика наставе након одобрења апликације за пројекат	Недовољан улазни квалитет потенцијалних студената изазван лошим положајем просветних радника и великим бројем незапослених учитеља, односно малом вероватноћом запошљавања ++

Еразмус+ (у изради је за следећи конкурсни рок)+	Пракса да се студентско организовање и учешће у одлучивању своди на заступање одступања од донетих законских и других прописа и оправдану бригу о интересима студената који не испуњавају нове, прописане услове, али уз потпуно занемаривање интереса студената који те услове испуњавају +
Студенти се подстичу на ваннаставне активности које су усклађене са циљевима студијског програма и стратегијом обезбеђења и унапређења квалитета студија (фолклор, дан науке, филмска секција, оркестар...) ++	

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8

- Стално подизати ниво улаза, односно привлачења најбољих кандидата из средњих школа у Србији за упис на студијски програм, промоцијом студијског програма и њихових исхода учења, могућностима стицања знања, вештина, истраживачког потенцијала и компетенција за запошљавање, могућностима интернационализације у облику размене;
- Спровести анализу пролазности студената по предметима, програмима и годинама студија; дефинисати критеријуме доброг оцењивања, установити узроке слабе пролазности или одступања у дистрибуцији оцена, дефинисати и применити корективне мере;
- Размотрити начине и добре праксе у свету како би кандидати са сензорним или моторним хендикепом, односно инвалидитетом, могли да се уписују и похађају наставу на Факултету, а у складу са Законом о високом образовању;
- Прилагодити приступ згради факултета особама са инвалидитетом изградњом рампе на улазу у зграду, прилагодити и омогућити студирање и квалитет студија особама са сметњама и инвалидитетом;
- За процену квалитета студија на Факултету, потребно је пратити свршене студенте у свету рада, тј. каква је процена квалитета њиховог рада од стране послодавца.

Показатељи и прилози за стандард 8:

[Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години](#)

[Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години \(до 30.09\) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма](#)

[Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове \(60\), \(37-60\) \(мање од 37\) за све студијске програме по годинама студија](#)

[Прилог 8.1. Правилник о процедури пријема студената](#)

[Прилог 8.2. Правилник о оцењивању](#)

[Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања](#)

[Прилог 8.4. Упутство за вредновање и оцењивање рада студената](#)

[Прилог 8.5. Правилник о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Крагујевцу](#)

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

9.1. Уџбеници и литература

Општим актима Факултета утврђени су стандарди квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса на Факултету, као и мере и поступци за праћење и унапређивање њиховог квалитета.

Стандарди који се односе на квалитет уџбеника и литературе дефинисани су *Правилником о уџбеницима* (Прилог 9.1) и *Правилником о издавачкој делатности Факултета*.

Правилником о уџбеницима утврђени су стандарди квалитета и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника и друге наставне и испитне литературе која се користи у процесу образовања на свим нивоима студија на Факултету. Правилником је одређено: 1) да је основни или предметни уџбеник основно и обавезно наставно средство које обухвата садржај наставног предмета утврђен студијским програмом; 2) да су помоћни уџбеници: практикуми, приручници, хрестоматије, збирке задатака и др; 3) да скрипта, као ауторизована предавања, имају привремени карактер до издавања уџбеника; 4) да студенти у току студија користе научне и стручне публикације и периодiku (монографије, резултате истраживања, зборнике, часописе и др.); 5) да сва наставна литература у погледу квалитета, садржаја и обима мора да одговара циљевима студијског програма и програму предмета на који се односи.

Факултет је дужан да за сваки наставни предмет обезбеди одговарајуће уџбенике и другу наставну и испитну литературу у потребној количини и на време (најкасније месец дана пре почетка школске године).

Правилником о уџбеницима утврђено је да Факултет обезбеђује уџбенике и другу литературу у броју који је сразмеран броју студената који их користе и да је најмање десет примерака сваког уџбеника доступно студентима у библиотеци Факултета, а да се набавка уџбеника обезбеђује преко скриптарнице Факултета. Такође, Факултет обезбеђује уџбенике и другу наставну литературу у оквиру своје издавачке делатности када су аутори наставници и сарадници Факултета.

Правилником су утврђени стандарди квалитета уџбеника на Факултету, као и начини контроле њиховог квалитета, односно садржаја, дидактичке обраде и техничке припремљености.

Наставно-научно веће, на предлог матичне катедре, утврђује постојање потребе за новим уџбеницима и новим издањима, као и потребе за изменама и допунама постојећих уџбеника.

Правилником је регулисано да Факултет периодично анкетира студенте у циљу утврђивања квалитета уџбеника и друге наставне литературе. Контрола квалитета обухвата вредновање садржине, структуре, стила, разумљивости, као и поштовање правила о обавезној литератури од стране наставника и оцењује се оценама од 1 до 5. Студенти се о квалитету уџбеника изјашњавају попуњавањем анкетног упитника, а анкетирање спроводи Комисија за обезбеђење квалитета.

У следећој табели дате су просечне оцене студентског вредновања корисности

литературе у савладавању садржаја предмета. Евалуација обухвата школску 2018/19. годину.

Студијски програм	Процена корисности литературе за савладавање садржаја предмета
ОАС Учитељ	4.47

9.2. Библиотечки ресурси

Библиотека Факултета је Решењем Универзитетске библиотеке *Светозар Марковић* 22.5.1995. године уписана у Регистар библиотека, а њен рад и организација уређени су *Правилником о раду библиотеке* и *Правилником о систематизацији радних места*, у складу са Законом о библиотечко-информационој делатности (Сл. гласник 52/11), *Упутством о начину рада библиотеке са корисницима*, као и другим нормативима из ове области.

Библиотека својим радом, обимом књижевног фонда и информатичком опремом обезбеђује подршку наставном и научноистраживачком раду Факултета. Опремљена је фондом који задовољава потребе студијских програма, односно снабдевена потребним уџбеницима, часописима и богатом збирком референтне литературе (енциклопедије, речници, приручници и сл.) за извођење наставе.

Библиотечки фондови доступни су свим студентима, наставном и ненаставном особљу Факултета, као и другим корисницима путем међубиблиотечке размене. На почетку прве године студија продекан за наставу обавештава студенте о начину рада библиотеке.

Библиотека располаже фондом од 43511 библиотечких јединица (10 докторских дисертација, 18 магистарских теза, 263 мастер рада, 14 специјалистичких радова, 3479 дипломских радова и низ фотографија, картографских карата и некњижне грађе). Осим уношења нових наслова у електронски каталог и даље траје унос мање актуелног старог књижног фонда. Део фонда чине и сви дипломски радови, такође унети у електронску базу Cobiss+, тако да је приступ корисницима олакшан. Повећавање броја публикација и увећање књижног фонда у складу са потребама студената, наставника и сарадника Факултета, врши се куповином нових књига, часописа и уџбеника из различитих научних области из буџета Факултета, донацијама и међубиблиотечком разменом са библиотекама сродних факултета. Факултет је предузео активности на обогаћивању књижног фонда и страном литературом. У вези са тим, започета је крајем 2018. године размена публикација са Конгресном библиотеком у Вашингтону. Наставницима је обогућен приступ Kobson и Ebsco базама. Библиотека има добро опремљену читаоницу, комплетно реновирану 2017. године, са 50 седишта. Осим основне делатности, библиотека се бави и културно-образовним делатностима, као што су: изложбе књига, обележавање значајних јубилеја, промоције нових књига, организовање литерарних састанака, предавања и других облика културног деловања.

Комплетан процес рада у библиотеци је аутоматизован. Библиотека Факултета је пуноправни члан библиотечко-информационог система COBISS.SR. Са формирањем електронског каталога књига се почело 2006, а са COBISS позајмицом 2011. године.

До наслова који се не могу купити долази се међубиблиотечком позајмицом. Годишње се у оквиру међубиблиотечке размене позајми око 300 књига потребних за наставни и научноистраживачки рад. Такође, библиотека Факултета позајми другим библиотекама око 70 наслова годишње.

Домаћи и страни часописи доступни су у електронском облику преко сервиса Kobson. Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета утврђено је да се квалитет библиотечких ресурса обезбеђује редовном контролом квалитета рада Библиотеке, сталним

богаћењем библиотечког фонда, развојем библиотечке делатности и иновирањем библиотечког пословања имплементацијом нових технологија.

Богаћење библиотечког фонда врши се у складу са захтевима наставног процеса и научноистраживачког рада, као и интересовањима студената и професора Факултета.

Структуру и обим књижног фонда и учила критички процењују наставници према програмима својих курсева и предлажу набавку. Набавка друге опреме предлаже се у оквиру годишњег плана набавки који, на предлог Наставно-научног већа, усваја Савет Факултета. Набавка опреме, литературе и других учила на пројектима на којима Факултет учествује одвија се према предлозима наставника и сарадника, уважавајући лимит буџета и приоритете које утврде катедре, односно Наставно-научно веће. Обнављање фонда врши се више пута у току године, како из сопствених средстава факултета, тако и из средстава предвиђених пројектима и програмима.

Сваке године Финансијским планом Факултета утврђује се потребна висина средстава за развој библиотечког фонда и библиотечких ресурса.

Набавну политику воде декан Факултета, продекан за научноистраживачки рад и издавачку делатност и остали наставници и сарадници у сарадњи са библиотекари.

Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, издавање књига и читаоница (са 50 седишта), повезане су и смештене у приземљу Факултета на простору од око 200 m². На тај начин библиотека студентима, наставном и ненаставном особљу пружа адекватне услове за рад. Студенти се систематски упознају са начином рада библиотеке и обучавају за претраживање базе COBISS.SR (у којој је више од 180 библиотека Србије). Библиотечки фонд и простор доступни су корисницима 12 часова радним данима, као и суботом и недељом. Корисници добијају од библиотекара и стручну помоћ у проналажењу свих потребних информација и издања.

Поред прикупљања, чувања и давања на коришћење библиотечко-информационе грађе, библиотека се бави културно-образовним делатностима, као што су: изложбе књига, обележавање значајних јубилеја, организовање књижевних вечери, предавања, радионица и промоције сопствених издања.

Број лица ангажованих у раду Библиотеке као и њихова стручна спрема, дефинисани су *Правилником о систематизацији радних места* и *Правилником о раду библиотеке*, а усклађени су са националним стандардима.

На пословима и радним задацима библиотекара раде три дипломирана библиотекара (висока стручна спрема, положен стручни испит из области библиотекарства, обученост за рад у систему COBISS, претраживање база Kobson и Ebsco). Особље је компетентно за послове које обавља и показује мотивисаност за рад и спремност за стручно усавршавање.

Квалитет уџбеника и других учила процењује се у складу са стандардима, на начин и по поступку утврђеним *Правилником о уџбеницима*. Поред тога, периодичним анкетањем студената обезбеђују се сазнања о мишљењу студената и њиховим искуствима везаним за доступност уџбеника и литературе која представљају основу за утврђивање мера за унапређење квалитета.

На редовним студентским евалуацијама рада Факултета опремљеност библиотеке и рад библиотекара по правилу бивају оцењени највишим оценама.

Табела 8. Извод из резултата анкете о раду Факултета

р.б.	Став	потпуно нетачно	углавном нетачно	делимично тачно	углавном тачно	потпуно тачно	не могу да прогненим	N	M	SD
1.	Библиотека је задовољавајуће снабдевена литературом и материјалима који су неопходни за реализацију предиспитних и испитних обавеза.	5	8	40	119	315	30	487	4.50	0.64
2.	Радно време библиотеке одговара потребама студената.	4	3	37	110	326	37	480	4.56	0.54
3.	Библиотекари су љубазни у комуникацији са студентима.	6	4	22	81	373	31	486	4.67	0.51
4.	Време рада читаонице одговара потребама студената.	4	3	24	108	325	53	464	4.61	0.48
23.	Читаоница је опремљена у складу са потребама студената.	6	3	22	119	329	38	479	4.59	0.52

Факултет у великој мери задовољава стандард 9 када је у питању квалитет библиотечких ресурса, али проблем представља недостатак простора за квалитетно смештање књижног фонда. Библиотека Факултета има фонд од близу 40.000 књига, а поред уџбеничке и помоћне литературе има и ретке примерке књига старих преко 100 година. Обнављање фонда врши се више пута у току године, како из сопствених средстава Факултета, тако и из средстава предвиђених пројектима и програмима.

9.3. Информатички ресурси

Организација, статус и рад *Службе информacionих технологија* Факултета уређени су *Статутом Факултета, Правилником о организацији и ситематизацији радних места и Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета.*

Служба је задужена да обезбеди квалитетно функционисање локалне рачунарске мреже, која је део академске мреже Србије, као и целокупне електронске опреме која се користи у наставним, научним и стручним активностима Факултета.

У Служби информacionих технологија запослена су два администратора мреже. Служба је опремљена савременим уређајима и брине о функционисању рачунарске и електронске опреме на Факултету. Комплетна листа рачунарске и компјутерске опреме дата је у табели 9.2.

Поред амфитеатра и 15 учионица, који су опремљени компјутерима и видео-пројекторима, у надлежности службе је и *Центар за учење* који је опремљен са 23 рачунара и у коме је студентима обезбеђен стални приступ интернету. Просторије центра за учење смештене су у одговарајућем делу зграде и на простору довољне површине, тако да су корисницима омогућени оптимални услови за рад. Компетентност и мотивисаност особља за подршку у центру за учење континуирано се прати; особљу се омогућује стручно усавршавање и напредовање. *Центар за учење* доступан је свим студентима, наставном и ненаставном особљу Факултета 12 сати дневно.

Служба информacionих технологија задужена је за: 1) администрирање локалне мреже, администрирање, ажурирање и дизајн интернет презентације Факултета; 2) текуће одржавање софтверских и хардверских ресурса; 3) праћење развоја информacionих и

комуникационих технологија, закона и стандарда; 4) дефинисање поступка за припрему, контролу, одобравање и објављивање података на веб-страницама Факултета; 5) развој нових сервиса (администрација, испитне активности, развој и имплементација наставничких и студентских форума и друго); 6) унапређење постојећих софтверских и хардверских решења; 7) вођење адекватне политике набавке нове рачунарске и комуникационе опреме, као и лиценцираних софтверских пакета за потребе наставе и научноистраживачког рада.

Запослени у Служби информационих технологија пружају помоћ наставницима, сарадницима и студентима у налажењу научних и стручних информација о рачунарском хардверу и софтверу и у решавању проблема са заштитом од неовлашћеног приступа подацима и софтверским ресурсима.

Служби информационих технологија примењује у свом раду савремена решења, стандарде и правила за коришћење информационих и комуникационих технологија. Факултет финансијским планом годишње утврђује висину средстава намењених развоју службе и унапређењу локалне мреже.

Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета утврђено је да се квалитет рада Службе информационих технологија остварује редовном контролом рада, побољшањем квалитета хардверских и софтверских ресурса, редовним праћењем развоја информационих и комуникационих технологија, иновирањем пословања и имплементацијом нових информационих и комуникационих технологија. Праћење квалитета рада Рачунарско-информационе службе укључује, осим анализа извештаја саме службе и њених корисника, периодично анкетирање студената путем анонимне анкете, која чини део студентске евалуације рада Факултета. У студентским анкетама, једна група питања односи се на рад Службе информационих технологија, квалитет рада локалне мреже и расположивост и доступност њених сервиса, као и професионалност и коректност особља службе.

Табела 9. Извод из резултата анкете о раду Факултета, школска година 2018/2019.

<i>р.б.</i>	<i>Став</i>	<i>потпуно нетачно</i>	<i>углавном нетачно</i>	<i>делимично тачно</i>	<i>углавном тачно</i>	<i>потпуно тачно</i>	<i>не могу да процијеним</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
8.	Задовољан/а сам системом електронског пријављивања испита.	19	9	58	115	290	26	491	4.32	1.03
9.	Време рада Центра за учење одговара потребама студената.	6	6	29	117	290	69	448	4.52	0.62
10.	Информације на сајту Факултета се довољно брзо ажурирају.	10	11	53	134	274	35	482	4.35	0.84
11.	На сајту Факултета се налазе све важне информације.	10	7	40	138	298	24	493	4.43	0.74
12.	Информације на сајту Факултета су довољно прегледне.	16	14	49	127	282	29	488	4.32	0.99
20.	Кабинет за информатику је задовољавајуће опремљен за наставу.	6	8	31	125	308	39	478	4.51	0.63

21.	Учионице на Факултету поседују довољно рачунара и друге опреме потребне за остваривање наставе.	8	9	45	131	290	34	483	4.42	0.74
22.	Техничка опрема на Факултету (рачунари, пројектори и сл.) је задовољавајуће одржавана.	9	9	58	129	278	34	483	4.36	0.81

Резултати претходне анализе указују да Факултет у великој мери задовољава Стандард 9. Факултет има низ правилника и општих аката који чине институционални оквир за праћење, евалуацију и унапређење квалитета литературе и уџбеника. Поред овога, евидентно је да набавком и/или објављивањем уџбеничке и друге литературе Факултет обезбеђује студентима наставни материјал предвиђен силабусима предмета на свим студијским програмима у довољној количини и на време. Факултет обезбеђује и остала наставна средства, која се углавном користе на пракси, а која студенти дуже од администратора мреже или предметних наставника.

Факултет у великој мери задовољава стандард 9 и када је у питању квалитет информатичких ресурса. Студентима су на располагању две учионице са 23 рачунара, више учионица са 5 до 10 рачунара (учионица за језике, учионица за математику), као и интерна радио-станица за припрему материјала за истраживачки рад. Студентима је од 8 до 20 часова на располагању центар за учење који има 23 рачунара и електронску таблу. *Центар за учење* је у непосредној близини библиотеке, што студентима олакшава рад. Неколико рачунара распоређено је по холовима Факултета, а сви рачунари су умрежени и имају сталну интернет конекцију. Студентима је на располагању 15 лаптоп рачунара и 15 пројектора за часове и активности које држе на пракси. За припрему материјала за праксу студенти користе штампаче (колор и црно-беле), расположиве копијер апарате, апарате за репродуковање музике и осталу опрему у кабинетима за одговарајуће методике.

9.4. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Стручан библиотечки кадар који студентима и запосленима пружа одговарајуће библиотечке услуге и који континуално унапређују своје знање +++	Недостатак простора за квалитетно смештање библиотечког фонда ++
Добра структура библиотечког фонда +++	Ограничена средства која стоје на располагању Факултету за потребе набавке нових књига ++
Солидна покривеност предмета уџбеничким материјалом +++	Ограничена средства која стоје на располагању Факултету за потребе набавке нове информатичке опреме ++
Усвојена акта везана за квалитет уџбеника и рада библиотеке +++	Недовољно транспарентна анализа покривености предмета уџбеницима и њихове усклађености са ЕСП бодовима ++
Реновирана читаоница отворена за кориснике сваког дана од 8 до 20 часова +++	

Развијена међубиблиотечка сарадња +++ Доступност информатичких ресурса којима се обезбеђује комуникација са међународном и домаћом литературом +++ Обезбеђени потребни информатички ресурси +++	
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Могуће је даље развијати библиотечке и информатичке ресурсе на начин који је дао добре резултате у протеклом периоду +++	У условима смањеног прилива средстава мере штедње ће нужно утицати на могућности набавке нових књига ++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9

- Перманентно радити на побољшању квалитета библиотечких и информатичких ресурса (набавка уџбеника, приручника, научне и стручне литературе, софтвера и рачунара).

Показатељи и прилози за стандард 9:

[Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи](#)

[Табела 9.2. Попис информатичких ресурса](#)

[Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима](#)

[Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи \(са редним бројевима\)](#)

[Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија \(заједно\) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи](#)

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Органе Факултета чине: орган управљања, орган пословођења и стручни органи. Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању високошколском установом су утврђени Статутом и правилницима високошколске установе, у складу са законом. Орган управљања чини Савет Факултета, а орган пословођења Декан факултета. Надлежности Савета и послови које обавља дефинисани су *Статутом Факултета*, а начин рада Савета, начин доношења одлука и обављања послова регулисан је *Пословником о раду Савета Факултета*.

Савет решава питања која су од битног значаја за живот, рад и даљи развој Факултета, а која произлазе из *Закона о високом образовању* и *Статута Факултета*. Разматра извештај о раду Факултета за протеклу школску годину и доноси годишњи програм рада за текућу школску годину; усклађује постојеће и доноси нове опште акте из своје надлежности у складу са *Законом о високом образовању* и *Статутом Факултета*; разматра извештај о пословању и завршни рачун за претходну годину; доноси финансијски план Факултета; одлучује о висини школарине за текућу школску годину; утврђује стратегију обезбеђења квалитета на предлог декана; јача сарадњу са локалном самоуправом и др.

Орган пословођења Факултетом је *декан*. Услови за избор декана утврђени су *Законом*, а начин и поступак избора и његове надлежности Статутом Факултета, у складу са законом. Декан представља и заступа Факултет и руководи његовим радом. Руководиће обухвата планирање, организовање, вођење, праћење, евалуацију, унапређивање и контролу рада Факултета. Послови руковођења обављају се у границама овлашћења, законито и благовремено. Декан је одговоран за законитост рада Факултета, функционисање система управљања квалитетом, спровођење утврђених стандарда квалитета у свим областима рада. Декану у раду помажу продекани чије су надлежности утврђене Статутом Факултета. Ради разматрања питања из делокруга рада Факултета и заузимања ставова о њима, декан Факултета образује Колегијум. Састав Колегијума утврђен је Статутом Факултета. Декан, продекани и лица са извршном одговорношћу своју опредељеност за успостављање и примену и стално унапређивање система управљања квалитетом испољавају кроз јасно утврђену политику развоја, утврђивање мерљивих циљева и индикатора њиховог остваривања, стално периодично испитивање система обезбеђења квалитета ради повећања ефективности и ефикасности. Факултет има три продекана: 1) продекана за наставу и студентска питања, 2) продекана за научноистраживачки рад и издавачку делатност и 3) продекана за финансије.

Структура, организационе јединице, делокруг рада, њихова координација и контрола су утврђени општим актом високошколске установе, у складу са *Законом*. Факултет има: орган управљања (Савет Факултета), орган пословођења (декан Факултета), стручне органе (Наставно-научно веће, катедре и Студентски парламент – орган студената Факултета преко кога студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету).

Ненаставну јединицу – Секретаријат чине: Служба за опште и правне послове, Служба за студентска и наставна питања, Библиотека, Служба за финансијска и материјална питања, Рачунарско-информациона служба и Служба за техничке послове. Факултет има и малопродајно место намењено продаји публикација чији је издавач Факултет, као и публикација других издавача, које су у функцији остваривања образовне, научне и стручне

делатности. Организација и рад ненаставне јединице ближе се уређује општим актом о систематизацији послова.

Квалитет управљања и квалитет ненаставне подршке обезбеђују се: систематским праћењем, контролом и извештавањем о њиховом раду; предузимањем подстицајних и корективних мера према запосленима; оцењивањем квалитета рада органа и служби Факултета и унапређивањем професионалних компетенција запослених ван наставе.

Факултет систематски прати и придржава се општих аката којима су регулисане основне надлежности, поступак и начин рада органа пословођења, органа управљања, студентског парламента и стручних служби. Доступна је структура организационих јединица високошколске установе, као и делатност стручних служби кроз које се остварује ненаставна подршка. Спровode се редовне периодичне евалуације процене квалитета рада органа управљања и рада стручних служби и по потреби доноси предлог мера за унапређење квалитета њиховог рада.

Важан инструмент праћења квалитета у области овог стандарда је и перцепција студената о квалитету управљања и ненаставне подршке. Факултет редовно, сваке године, обавља студентску евалуацију рада факултета. Укупни резултати и анализа евалуације квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2, чији је најважнији део приказ у табели:

Табела 10. Извод из резултата анкете, школска година 2018/2019.

<i>р.б.</i>	<i>Став</i>	<i>потпуно нетачно</i>	<i>углавном нетачно</i>	<i>делимично тачно</i>	<i>углавном тачно</i>	<i>потпуно тачно</i>	<i>не могу да проценим</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
1.	Библиотека је задовољавајуће снабдевена литературом и материјалима који су неопходни за реализацију предиспитних и испитних обавеза.	3	8	36	104	266	24	417	4.49	0.63
2.	Радно време библиотеке одговара потребама студената.	2	3	34	96	279	27	414	4.56	0.51
3.	Библиотекари су љубазни у комуникацији са студентима.	4	4	21	73	317	22	419	4.66	0.50
4.	Време рада читаонице одговара потребама студената.	2	3	22	97	275	42	399	4.60	0.46
5.	Задовољан/а сам радом студентске службе у погледу прибављања информација које су ми потребне.	27	25	62	109	199	19	422	4.01	1.43
6.	Задовољан/а сам радом студентске службе у погледу издавања уверења, потврда и других докумената.	23	27	64	93	213	21	420	4.06	1.41
7.	Запослени у студентској служби су љубазни у комуникацији са студентима.	39	39	69	102	168	24	417	3.77	1.74
8.	Задовољан/а сам системом електронског пријављивања испита.	16	8	49	98	250	20	421	4.33	1.02
9.	Време рада Центра за учење одговара потребама студената.	5	5	27	105	243	56	385	4.50	0.63
10.	Информације на сајту Факултета се довољно брзо ажурирају.	7	8	51	115	230	30	411	4.35	0.80
11.	На сајту Факултета се налазе све важне информације.	8	4	37	116	256	20	421	4.44	0.71

12.	Информације на сајту Факултета су довољно прегледне.	12	8	42	108	246	25	416	4.37	0.90
13.	Рад скриптарнице одговара потребама студената.	27	32	64	98	187	33	408	3.95	1.53
14.	Продекан за наставу и студентска питања остварује задовољавајућу сарадњу са студентима.	5	2	32	101	261	40	401	4.52	0.59
15.	Студентима је омогућено учешће на научним и стручним скуповима на Факултету.	4	5	30	105	235	62	379	4.48	0.62
16.	Студентски парламент задовољавајуће ради на остваривању права и заштити интереса студената.	5	6	39	100	255	36	405	4.47	0.68
17.	Студент продекан задовољавајуће заступа ставове и предлоге студената.	5	10	34	96	255	41	400	4.47	0.72
18.	Факултет је задовољавајуће снабдевен инструментима и другим средствима за наставу музичке културе.	6	13	54	102	243	23	418	4.35	0.85
19.	Факултет је задовољавајуће снабдевен материјалима и средствима за наставу ликовне културе.	9	19	46	99	224	44	397	4.28	1.00
20.	Кабинет за информатику је задовољавајуће опремљен за наставу.	4	7	31	108	260	31	410	4.50	0.62
21.	Учионице на Факултету поседују довољно рачунара и друге опреме потребне за остваривање наставе.	5	9	43	115	241	28	413	4.40	0.73
22.	Техничка опрема на Факултету (рачунари, пројектори и сл.) је задовољавајуће одржавана.	7	9	53	113	233	26	415	4.34	0.81
23.	Читаоница је опремљена у складу са потребама студената.	3	3	21	104	278	32	409	4.59	0.48
24.	Фискултурна сала је задовољавајуће опремљена.	6	10	42	114	233	36	405	4.38	0.77
25.	Хигијена фискултурне сале је задовољавајућа.	12	15	51	107	213	43	398	4.24	1.03
26.	Свлачионице су задовољавајуће опремљене.	7	16	47	99	231	41	400	4.33	0.91
27.	Хигијена ходника и учионица је задовољавајућа.	5	7	40	95	272	22	419	4.48	0.69
28.	Тоалети су задовољавајуће опремљени.	10	31	71	97	209	23	418	4.11	1.17
29.	Хигијена тоалета је задовољавајућа.	13	33	54	104	214	23	418	4.13	1.22
30.	Факултет има задовољавајућу понуду секција и других ваннаставних активности.	6	4	38	97	256	40	401	4.48	0.68
31.	Тим за психолошко-педагошку подршку ради у складу са потребама студената.	4	4	31	88	237	77	364	4.51	0.62
32.	Упознат/а сам са својим правима и обавезама у вези са студирањем.	5	4	31	97	281	23	418	4.54	0.60

Посебно је занимљива анализа резултата студентске оцене дате у две узастопне школске године (2017/18 и 2018/19) јер јасно показује да су мере предузете у претходном периоду показале видљиве резултате. Ова анализа дата је у прилогу 10.2.

Осим тога Факултет у одређеним временским интервалима, прописаним *Стратегијом обезбеђења квалитета* (једном у три године), врши *Евалуацију квалитета рада управљачког и ненаставног особља* од стране наставног и ненаставног особља. Последња таква анкета спроведена је 2019. године и дата је у целини, заједно са анализом резултата, у прилогу 10.3.

Факултет је организовао обуку за рад запослених у Служби за студентска и наставна питања на електронском систему за онлајн пријављивање испита - ФИС (Факултетски информациони систем). Поменути систем омогућава лакше пријављивање испита,

транспарентност у раду и бољу контролу плаћања такси и накнада. Обука је организована у сарадњи са Електротехничким факултетом у Београду чији су сарадници аутори поменутог софтвера.

Факултет обезбеђује запосленима радно окружење које је подстицајно за њихов рад. Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актом високошколске установе и доступни су јавности. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оци наставника, ненаставног особља, студената и јавности.

Анкета обављена током јануара 2019. године, *Евалуација квалитета рада управљачког и ненаставног особља*, омогућила је Комисији за обезбеђење квалитета да сагледа предлоге запослених за унапређење квалитета рада управљачког и ненаставног особља и предложи препоруке, тј. мере за унапређење рада Факултета. Анкетом су били обухваћени сви запослени у својству наставног и ненаставног особља.

Учесницима анкете понуђен је низ тврдњи са задатком да за сваку појединачну тврдњу изразе степен свог слагања или неслагања на петостепеној скали Ликертовог типа. Пружање одговора дефинисано је као обавезно поље уз могућност пружања одговора „не могу да проценим“. Последња два питања отвореног типа пружала су могућност учесницима анкете да унесу одговоре на питања шта посебно похваљују, а шта би требало променити када је у питању рад ненаставних служби и управљање Факултетом. Сумарни резултати анкете дати су табели.

Табела 11. Резултати анкете о раду управљачког и ненаставног особља од стране запослених

Statistics								
	N							
	Valid	Missing	Mean	Median	Mode	Std. Deviation	Min.	Max.
1. Ефикасност, систематичност и одговорност управе	65	4	4.05	4.00	5.00	1.07	1.00	5.00
2. Отвореност управе за предлоге побољшања квалитета	69	0	4.19	5.00	5.00	1.07	1.00	5.00
3. Стални рад управе на побољшању услова рада	69	0	4.26	5.00	5.00	.95	1.00	5.00
4. Рад декана	67	2	4.34	5.00	5.00	.93	1.00	5.00
5. Рад продекана за наставу и студентска питања	61	8	4.21	5.00	5.00	.97	2.00	5.00
6. Рад продекана за научноистражчки рад и издавачку делатност	63	6	4.70	5.00	5.00	.61	2.00	5.00
7. Рад продекана за финансије	61	8	4.08	4.00	5.00	1.00	1.00	5.00
8. Рад Секретара	64	5	3.87	4.00	5.00	1.08	1.00	5.00
9. Рад Савета	54	15	4.05	4.00	5.00	1.17	1.00	5.00
10. Рад НН већа	35	0	4.06	4.00	5.00	1.14	1.00	5.00
11. Могућност професионалног усавршавања за ненастано особље	30	4	4.03	4.50	5.00	1.30	1.00	5.00
12. Рад "Еразмус" координатора	50	19	4.50	5.00	5.00	.97	1.00	5.00
13. Рад ЦИРК-а	26	9	4.38	5.00	5.00	.80	2.00	5.00
14. Рад Центра за издавачку делатност	32	3	4.34	5.00	5.00	.83	2.00	5.00
15. Задовољство радом катедре	35	0	4.46	5.00	5.00	.95	1.00	5.00
16. Задовољство радом сопствене службе	33	1	4.33	5.00	5.00	.99	1.00	5.00
17. Задовољство радом шефа сопствене катедре	35	0	4.57	5.00	5.00	.88	1.00	5.00
18. Задовољство радом руководиоца сопствене службе	33	1	4.30	5.00	5.00	1.21	1.00	5.00

19. Задовољство радом запослених у Служби за опште и правне послове	66	3	3.80	4.00	5.00	1.30	1.00	5.00
20. Ефикасност Службе за студентска и наставна питања	66	3	4.39	5.00	5.00	.80	2.00	5.00
21. Рад запослених у ИТ служби	67	2	4.69	5.00	5.00	.50	3.00	5.00
22. Рад запослених у Служби за финансијска и материјална питања	67	2	4.37	5.00	5.00	.87	1.00	5.00
23. Снабдевеност библиотеке литературом за наставни и научни рад	34	1	4.32	4.50	5.00	.81	2.00	5.00
24. Рад запослених у библиотеци	65	4	4.85	5.00	5.00	.40	3.00	5.00
25. Рад ПР и дизајн тима	34	1	3.68	4.00	5.00	1.27	1.00	5.00
26. Рад Скриптарнице	19	16	4.21	5.00	5.00	1.13	1.00	5.00
27. Рад Службе за техничке послове	66	3	3.89	4.00	5.00	1.30	1.00	5.00
28. Доступност техничког особља	68	1	3.95	4.00	5.00	1.19	1.00	5.00
29. Рад руководиоца студ. програма	16	19	3.81	4.00	5.00	1.33	1.00	5.00
30. Рад Комисије за обезбеђење квалитета	51	18	4.33	5.00	5.00	.89	2.00	5.00
31. Рад Комисије за обезбеђење квалитета докторских студија	18	17	4.00	5.00	5.00	1.41	1.00	5.00
32. Рад Већа докторских студија	17	18	3.94	5.00	5.00	1.34	1.00	5.00
33. Укупно задовољство управљачким особљем	69	0	4.16	4.00	5.00	.96	1.00	5.00
34. Укупно задовољство ненаставним особљем	69	0	4.20	4.00	5.00	.76	3.00	5.00
35. Оцена колегијалности	69	0	3.74	4.00	4.00	1.11	1.00	5.00

Запослени Факултета оценили су високим просечним оценама ефикасност, систематичност и одговорност управе ($M=4.05$), отвореност управе за предлоге побољшања квалитета ($M=4.19$) као и стални рад управе на побољшању услова рада ($M=4.26$). Рад декана и свих продекана оцењени су високим појединачним оценама у распону од $M=4.08$ до $M=4.70$, што је и потврђено оценом укупног задовољства управљачким особљем ($M=4.16$).

Рад свих ненаставних служби Факултета оцењен је просечним оценама већим од 4, осим рада Службе за опште и правне послове чији рад запослени Факултета оцењују незнатно нижом просечном оценом ($M=3.80$).

Просечном оценом нижом од 4 оцењен је рад секретара Факултета ($M=3.80$), рад ПР и дизајн тима ($M=3.68$), рад Службе за техничке послове ($M=3.89$), доступност техничког особља ($M=3.95$), рад руководиоца студијских програма ($M=3.81$) и рад Већа докторских студија ($M=3.94$).

Комплетан извештај о обављеној евалуацији дат је у прилогу 10.3.

Високошколска установа обезбеђује довољан број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију.

Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану.

10.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Јасно дефинисане надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа +++ Прецизиране организационе структуре, праћење и оцењивање квалитета управљања установом, рад стручних служби и ненаставног особља, оцењивање, услови за напредовање ненаставног особља ++ Евалуација рада органа управљања и рада стручних служби спроводи се редовно ++ Постоји транспарентност информација о раду стручних служби и органа управљања и могућности усавршавања и образовања ненаставног особља ++ Усклађен број ненаставних радника и њихове врсте и степена образовања у складу са националним и међународним стандардима ++ Организација Факултета примерена је карактеру и врсти делатности и усклађена је са потребама рада Факултета +++ Квалитет управљања и квалитет ненаставне подршке обезбеђује се утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и стручних служби, те континуираним праћењем и провером њиховог рада +++ Отвореност за промене и иницирање иновација ++	Недовољно прецизно дефинисани услови за напредовање ненаставног особља ++ Поједине службе су претерано оптерећене, нарочито у периоду припреме и реализације уметничких, стручних и научних пројеката на Факултету, као и у време пријемних испита ++ Због све већег обима текућих послова који се морају завршити у прописаном законском року, постоји недостатак времена за квалитетно стручно усавршавање у смислу одлазака на стручна саветовања и праћење различите стручне литературе која обогаћује и доприноси већој стручности запослених ++
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Едукација чланова органа управљања Факултетом о управљању маркетиншким ресурсима ++ Могућности ширег сагледавања проблема са аспекта координације рада	Непознавање карактеристика наставног процеса у целини од стране стручних служби које на неки начин утичу на његово планирање ++ Парцијално решавање проблема који се

стручних служби и органа управљања ++ Даље и перманентно образовање и усавршавање система управљања и управљачког и ненаставног особља Факултета ++ У периодима повећаног обима посла (пријемни испити, припрема и реализација уметничких и научних пројеката...) укључити и ангажовати додатне стручне раднике у ненастави ++ Доступност ЕУ фондова и пројеката за унапређење административних капацитета у високошколском образовању +++ Дефинисање јасних и транспарентних санкција и спровођење истих за неизвршење дужности дефинисане надлежностима ++ Стална доградња организационе структуре користећи добра и лоша искуства из праксе ++	појављују у организацији рада стручних служби + Неповољна економска ситуација у земљи и опадајући тренд уписаних студената, односно потенцијални недостатак системске финансијске подршке која се може дугорочно планирати + Повећан обим послова услед проширивања активности и програма на Факултету +
---	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10

- Доследна примена мера и препорука коју сваке године, на основу резултата студентске евалуације рада установе, доноси Комисија за обезбеђење квалитета.
- Неопходно је стално стручно усавршавање наставника, али и ненаставног особља у областима њиховог директног рада, информационо-комуникационих технологија, страних језика, вештина менаџмента и др.

Показатељи и прилози за стандард 10:

[Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица](#)

[Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе](#)

[Прилог 10.2. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби](#)

[Прилог 10.3. Евалуација квалитета рада управљачког особља](#)

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу поседује инфраструктуру потребну за имплементацију циљева према стратешким плановима. Величина, доступност, квалитет простора и опреме одговарају стандардима који важе за високошколске установе. У складу са бројем студената, наставника, сарадника и ненаставног особља, Факултет располаже одговарајућим простором и опремом. У учионичком простору обезбеђена су места за све студенте. Факултет обезбеђује адекватност простора у урбанистичком, техничко-технолошком, хигијенском и наменском погледу. Објекти имају грађевинску и употребну дозволу и испуњавају здравствене и сигурносне стандарде. У Табели 11.1 је представљена укупна нето површина свих приказаних просторија у згради која износи 5746,37 m².

Факултет обезбеђује 5,18 m²/по студенту, што је довољно за несметано обављање рада. У том смислу, обезбеђује се одвијање наставе и других облика рада у просторијама адекватног типа: амфитеатар, учионице, лабораторије, атељеи, спортска сала, позоришна сала, библиотека, читаоница, центар за учење. За потребе рада Студентске организације и Студентског парламента, Факултет обезбеђује одговарајући простор.

Настава у пољским учионицама одвија се уз коришћење покретне табле. Пољске учионице задовољавају стандарде рада на отвореном простору (полукружни распоред седења, заштићеност од директне сунчеве светлости, стабилне и квалитетне клупе, уређено зеленило у непосредној околини, а за наставу природних наука и њихових методика, обележени су називи и карактеристике биљних врста на видљивим таблама).

Број места у пољским учионицама не улази у квадратуру предвиђену стандардима. Исто се односи и на спољне спортске терене на којима се, поред спортске сале, одвија настава Физичког васпитања и Методике наставе физичког васпитања.

Простор читаонице одговара броју студената, а простор Центра за учење омогућава неометан индивидуални рад, непрестану интернет везу, као и непосредну доступност библиотеке и читаонице.

Методичка настава и пракса одвијају се у основним школама-вежбаоницама, предшколским и домским установама.

О испуњености предвиђених стандарда стара се Декан са Колегијумом, као и свака катедра појединачно за услове рада на студијским предметима који јој припадају. Факултет непрестано усклађује своје просторне капацитете и опремљеност, како у погледу количине, квалитета, савремености и адекватности опреме, средстава и материјала, тако и према потребама наставног процеса и броју студената. Факултет континуирано прати ниво опремљености, структуру и начин примене опреме на сродним факултетима у развијеним европским земљама и настоји да своју опремљеност усагласи са европским стандардима.

Квалитетно извођење наставе на свим нивоима студија захтева адекватну опремљеност Факултета која подразумева:

- информационо-комуникациону опрему, технику и средства (рачунаре, штампаче, мултифункционални уређај за штампање, скенере, фотокопир машине, уређаје за репродукцију музике, паметне табле и фото опрему);
- интернет конекцију, приступ Кобсон мрежи, видео-конференцијску опрему, документ камере, интерактивне табле;
- опремљеност простора таблама, магнетним таблама, маркерима и осталом

специфичном опремом;

- опремљеност ателеа сликама, бојама, штафелајима (пољским и стоним), графичком пресом;
- опрему методичко-дидактичког типа (музичке инструменте, сетове музичког инструментарија, спортске реквизите, дидактичке моделе, лаптоп рачунаре, бим пројекторе, лабораторијску опрему за наставу у млађим разредима основне школе, микроскоп, стереомикроскоп, образовне софтвере итд).

У Табели 11.1 дат је податак о односу простора према укупном броју акредитованих студената на установи на свим студијским програмима и свим годинама студија. За укупно 1109 студената на три нивоа студија, применом формуле утврђене стандардима за акредитацију као и додатним упутствима за примену стандарда, простор Факултета износи **5,18 m²/по студенту**, чиме је стандард за акредитацију у потпуности испуњен.

За потребе наставе на располагању је укупно 12 учионица (501 место), 5 слушаоница (укупно 509 места), један амфитеатар (264 места), фискултурна сала, позориште – вежбаоница (290 места), четири лабораторије (171 место), библиотека са пријемном просторијом (4 места), читаоница (40 места), центар за учење (24 места) и скриптарница (2 места).

Наставно особље користи посебне кабинете за своје потребе. Факултет поседује укупно 22 кабинета и салу за седнице (укупно 175 места) што је у складу са бројем наставника и њиховим потребама.

За потребе административних јединица и Студентске службе, Факултет обезбеђује девет просторија (27 места) адекватно опремљених техничком опремом као и друге просторије намењене запосленима (портирницу, просторије помоћног особља, две радионице и две котларнице).

Факултет у свом саставу поседује више просторија које су опремљене савременим техничким и осталим уређајима који студентима и особљу омогућују лакши и ефикаснији рад. *Центар за учење* опремљен је довољним бројем рачунара (више од 20), једним штампачем и једном интерактивном таблом. Информатички кабинет опремљен је са 20 рачунара, штампачем, видео камерама, лаптоп рачунарима, једним бим пројектором, платном за пројектовање и скенером. Језичка лабораторија поседује фотокопир апарат, ЦД плејер, више рачунара са слушалицама за наставу језика у мањим групама, више дигиталних диктафона, камеру, црно беле штампаче, колор штампач, два лаптоп рачунара, скенер, један графоскоп и један бим пројектор. Лабораторија за језике директно је повезана са учионицом за језике која је опремљена таблом, белом таблом, платном за пројектовање и простором за презентовање сликовног и дидактичког материјала. Учионице за математику и природне науке опремљене су на сличан начин. Све учионице опремљене су платном за пројектовање, персоналним рачунаром и бим пројектором. Поред наведених специјализованих просторија, Факултет поседује и видео-конференцијску салу капацитета 30 места која је опремљена најсавременијом опремом.

Услуге фотокопирања, преснимавања материјала у електронском облику и штампања, студенти користе у скриптарници Факултета и у Центру за учење. За потребе рада на рачунару и интернет претраживање студенти користе Центар за учење, као и рачунаре у холу зграде који су на располагању током целокупног радног времена Факултета. Две компјутерске лабораторије које су опремљене најсавременијим техничким уређајима, студентима обезбеђују самостални рад на рачунарима за истраживање, израду домаћих и семинарских радова и слично. Сви наставнички кабинети опремљени су потребном рачунарском опремом за штампање, скенирање, преснимавање материјала у електронском облику, док неколико кабинета поседују апарат за фотокопирање и умножавање материјала за потребе наставе.

Факултет обезбеђује редовно и квалитетно одржавање простора и опреме радом техничке службе и систем администратора. Осавремењивање опреме врши се набавком из

сопствених средстава Факултета, учешћем на финансираним научним и развојним пројектима, донацијама и слично.

Сваке године на почетку јесењег семестра запослени изражавају потребу за потрошним материјалом, што улази у годишњи план набавке, чиме се регулише рационално трошење канцеларијског и потрошног материјала. Овај буџет укључује и потребе научноистраживачког рада, као и потребе стручног и научног усавршавања наставника. Набавка опреме и адаптација и проширење простора подразумевају адекватну законску процедуру.

За извођење студијских програма Факултет је обезбедио сопствене наставно-научне и стручне базе. Ради квалитетног извођења наставе на студијским програмима Факултет је потписао уговоре о сарадњи и тиме обезбедио извођење стручне праксе и дела наставног процеса у 12 одговарајућих васпитно-образовних и високошколских установа. Листа установа са којима Факултет има потписане уговоре о пословној сарадњи дата је у Табели 11.3.

11.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Факултет испуњава стандарде за акредитацију у погледу потребног простора за рад, како у погледу обима, тако и по квалитету, структури и опремљености простора +++ Обезбеђени су довољни просторни капацитети за укупан број студената. ++ Обезбеђена је адекватна опрема у складу са потребама реализације студијских програма и научноистраживачких пројеката +++ Компјутерске лабораторије доступне су студентима читавог дана +++ Техничка опремљеност простора за наставу и за научни рад, као и за рад ненаставних служби, представља значајну снагу Факултета +++ Факултет финансијским планом редовно предвиђа знатна средства за обнављање и иновирање информатичке и техничке опреме ++	Није решен проблем недовољног простора у читаоници библиотеке и магацинског простора за библиотечки фонд ++ + Брзо застаривање софтверских садржаја и ИКТ опреме +
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Постоји стратешко опредељење Факултета за развијање техничке и информатичке опремљености па је стога могуће континуирано унапређивати квалитет у овој области +++	Будући да квалитет финансирања не зависи искључиво од Факултета, може се десити да финансирање у наредном периоду не буде на адекватном нивоу, што може негативно утицати на планове

	о унапређењу квалитета простора и опремљености ++
--	---

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

- Наставити са праксом да сваке године, на почетку јесењег семестра, Декан са Колегијумом разматра адекватност простора, како по површини у односу на број студената, тако и по квалитету. Анализа адекватности простора врши се у односу на критеријуме Комисије за акредитацију и проверу квалитета. Предмет ове анализе јести и стање опреме, средстава и материјала. У обзир се потребно узимати закључке катедри, изнете у Годишњем извештају о раду и Програму рада. Декан са Колегијумом сачињава план адаптације, односно проширења простора и набавке опреме, средстава и материјала и овај документ се директно укључује у Годишњи финансијски план.
- Наставити са праксом да студенти оцењују квалитет простора и опреме путем анкете. Резултати студентске евалуације узети у обзир приликом израде Плана набавке и адаптације. Потребно је да план размотри Наставно-научно веће и поднесе га Савету Факултета који доноси коначну одлуку о усвајању плана.
- Развити систем комуникације преко имејл листа/група (вебмејл свих наставника и сарадника), чиме се обезбеђује правовремено и ефикасно комуницирање.
- Осавремењивање опреме извршити набавком из сопствених средстава Факултета, учешћем на финансираним научним и развојним пројектима, донацијама и сл.

Показатељи и прилози за стандард 11:

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетање студената о квалитету високошколске установе.

Улога студента у процесу обезбеђења квалитета на Факултету педагошких наука Универзитета у Крагујевцу остварује се кроз рад студентских организација и комисија. На Факултету постоје и делују две организације студената – *Студентски парламент* и *Студентска организација* кроз које студенти остварују своја права и интересе, укључују се у различите ваннаставне активности и побољшавају квалитет живљења и студирања. Факултет у складу са могућностима и потребама подржава активности студентских организација, а у складу са *Законом* и *Статутом Факултета*, омогућава и подстиче институционално укључивање студената у рад Факултета у свим значајним областима, преко *студента продекана* и представника Студентског парламента у органима Факултета.

Додатно, представници студената су чланови радних група за унапређење квалитета праксе и квалитета студијских програма. Студенте који учествују у раду Савета и комисија делегира студентски парламент.

Студентски парламент одржава редовне седнице на којима расправља о студентским питањима, делегира представнике студената у телима и органима Факултета и Универзитета, бира студента продекана и стара се о заштити права студената. Кроз комисије на Факултету студенти дају допринос побољшању квалитета наставе, студијских програма, ваннаставних активности и студентског живота.

Студентски парламент у протеклом периоду активно је учествовао у раду Факултета преко својих представника у телима и комисијама Факултета. Приликом избора наставника редовно се прибавља мишљење студената о њиховом педагошком раду. Представници студената чине 10% састава Наставно-научног већа Факултета, а у Савету факултета их има троје (Прилог 13.). На овај начин студенти су непосредно укључени у одлучивање о релевантним питањима. Представници Студентског парламента Факултета учествују и у раду *Студентског парламента Универзитета у Крагујевцу* (3 студента Факултета, од којих је један потпредседник Студентског парламента Универзитета и члан Сената Универзитета). Осим тога, један члан *Студентског парламента* Факултета је представник у СКУНУС-у (*Студентска конференција универзитета Србије*) и обавља функцију потпредседника СКУНУС-а задуженог за спорт.

У складу са *Законом* и *Статутом Факултета*, представници студената чланови су *Комисије за обезбеђење квалитета* (2 члана) и учествују у активностима за праћење и процењивање квалитета у различитим областима, као и у процесу периодичног самовредновања Факултета. Као чланови ова три тела – *Савета*, *Наставно-научног већа* и *Комисије за обезбеђење квалитета* – студенти имају могућност да учествују у свим сегментима система за управљање квалитетом, од формулисања *Стратегије за обезбеђење квалитета*, преко обраде и анализе података у различитим областима обезбеђења квалитета, до формулисања акционих планова и корективних мера и праћења њиховог спровођења.

Студенти су директно укључени у процес праћења и унапређења квалитета кроз ангажовање у раду Комисије за организовање и спровођење поступка студентске евалуације, чији је циљ укључивање ставова и мишљења студената у процес обезбеђења квалитета. Анкете се реализују у складу са правилником Факултета.

Студентска организација Факултета одржава редовне седнице на којима расправља о студентским питањима, стара се о заштити права студената и организује културно-спортске

ваннаставне активности кроз спортске и културне радне групе.

Студентски парламент може самостално да организује и спроведе сопствену евалуацију студијских програма и достави своје мишљење и предлоге Комисији и Наставно-научном већу Факултета најкасније до краја текућег семестра.

Организацију чини 30 представника студената који се бирају од стране свих студената.

Активности и поступци за унапређивање квалитета биће усмерене на интензивније укључивање представника студената у све фазе провере квалитета, од планирања, анкетања до обраде података и сачињавања извештаја, кроз обезбеђивање довољног броја представника студената у рад комисија и поткомисија за обезбеђење квалитета. Ставови и мишљења студената о свим областима које се прате у процесу унапређивања квалитета биће укључени у формулисање корективних мера, а студенти ће бити укључени и у праћење имплементације корективних мера и поступака.

13.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Учешћем студената у самовредновању и провери квалитета добија се боља слика квалитета наставе ++	Студенти нису у довољној мери укључени у праћење спровођења корективних мера и процењивање њихових непосредних ефеката +++
Активно учешће студената у органима и стручним телима Факултета и у раду органа за обезбеђење квалитета обезбеђује објективност оцењивања рада +++	Потенцијално некритичко попуњавање анкета и незаинтересованост одређеног дела студената +++
Могућност исказивања ставова сваког студента у циљу унапређења квалитета наставе и живота на факултету, преко студентске евалуације ++	Незаинтересованост за учешће у телима за обезбеђење квалитета ++
Студенти су равноправни партнери у комуникацији о самовредновању ++	Нису сви студенти упознати са стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета на нивоу који је пожељан и неопходан ++
Системски прелазак на електронску евалуацију свих аспеката рада Факултета показује значајне предности у односу на претходну методологију +++	Слаба мотивисаност студената за укључивање у процесе који они сматрају формалношћу и не препознају као кључне за увођење промена ++
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Веће укључивање студената у рад тела за обезбеђење квалитета +++	Некритичко мишљење студената у процесу евалуације +++
Уважавање мишљења студената о акредитовању нових студијских програма ++	Запостављање општег интереса у односу на лични ++
Утицај студената на креирање критеријума за евалуацију наставног процеса и студирања ++	Снижавање критеријума у оцењивању студената као последица студентске евалуације ++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13

- Упознавање студената са значајем њиховог учешћа у обезбеђењу квалитета;
- Оспособљавање студената да критички и објективно дају процену квалитета;
- Брижљива анализа добијених резултата и праћење резултата корективних мера.

Показатељи и прилози за стандард 13:

[Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета](#)

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу обезбеђује спровођење поступака за оцењивање квалитета рада на основу утврђених стандарда. Факултет предузима све активности које су потребне да би се обезбедило квалитетно и објективно праћење и провере квалитета наставе, процеса студирања, спровођења и поштовања закона и прописа, као и професионалног ангажовања запослених. Факултет помаже наставницима, сарадницима, свим запосленима, а нарочито студентима, да унапреде своје компетенције и подигну ниво квалитета целокупног живота и рада на Факултету.

Периодична провера, систематско праћење, као и унапређење квалитета, представљају главне и приоритетне задатке које Факултет обавља у оквиру развоја квалитета. Ови процеси су праћени низом активности, које се тичу унапређења квалитета у оквиру унутрашње и спољашње провере квалитета координисаним од стране руководства факултета и *Комисије за обезбеђење квалитета*.

Комисија за обезбеђење квалитета уз помоћ и координацију руководства факултета, као и других стручних органа, одређује и примењује мере и поступке осигурања квалитета у складу са документима усвојеним од стране Наставно-научног већа, који су доступни јавности. *Комисија* такође надгледа и контролише ефикасност периодичног самовредновања у складу са *Законом о високом образовању* и осигурава јавност и доступност добијених података. *Комисија* континуирано и перманентно ради на развоју организационе културе квалитета, што подразумева не само периодичне провере квалитета наставног процеса, већ и успостављање својеврсне корелације између образовних и истраживачких активности. У складу са интернационалним стандардима, *Комисија за обезбеђење квалитета* у сарадњи са другим службама прати и анализира резултате научноистраживачког рада наставника и сарадника Факултета и издавачку делатност.

Континуирано се прати успех студената на појединачним испитима и у целини и на основу закључака у анализи добијених резултата предлажу се и предузимају мере за побољшање пролазности на испитима и успеха студената. На састанцима *Комисије за обезбеђење квалитета* анализира се претходни рад, указује на добре стране, као и недостатке у раду и доноси предлози мера са задацима за кориговање недостатака или реализацију неостварених задатака из претходног периода. *Комисија* има одличну сарадњу са свим органима Факултета, наставницима, сарадницима и студентима.

Периодичне провере квалитета наставног процеса обавља *Комисија за обезбеђење квалитета* у складу са *Стратегијом обезбеђења квалитета*, *Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета* и *Годишњим програмима рада* *Комисије*. Овим документима су уређени начини и поступци управљања квалитетом у свим областима, као и динамика обављања неопходних послова.

Комисија за обезбеђење квалитета води рачуна и о следећим елементима наставног процеса: обезбеђује интегрални систем квалитета наставе, континуирано прати и процењује све аспекте квалитета наставе (планове и програме, распореде извођења наставе, начин и квалитет извођења наставе, квалитет извршилаца наставе – наставника и сарадника)

Систематско праћење и вредновање квалитета наставног процеса се врши кроз вредновање квалитета наставе (од стране студената, наставника и сарадника) и рада наставника и сарадника од стране студената путем периодичних анализа и разговора са

наставницима и сарадницима. У циљу директне провере регуларности извођења наставе врши се и преглед педагошке документације и наставних база. Факултет стоји на располагању својим наставницима и сарадницима и спреман је да им помогне у циљу побољшања квалитета наставног процеса и организације наставних и ваннаставних активности.

Субјекти обезбеђења квалитета су руководећи органи, стручни органи и сви запослени и студенти Факултета. Факултет самовреднује свој рад најмање једном у три године. У самовредновању се разматра и оцена студената о квалитету наставног процеса.

Комисија за обезбеђење квалитета у новом сазиву образована је одлуком Наставно-научног већа Факултета 26.10.2017.

У оквиру свеобухватног и систематског праћења и периодичне провере квалитета Факултет предузима следеће:

- обавља процес самовредновања наставних програма и рада наставника путем анкетирања студената и наставника;
- периодично обавља проверу квалитета рада и функционисања служби Факултета путем анкетирања студената и анализе документације;
- прати ефикасност реализације и поштовања наставних програма кроз анализу педагошке документације. Обавеза сваког наставника и сарадника је да води евиденцију о одржаним часовима, присутности студената и реализованим активностима;
- обезбеђује потребну инфраструктуру и услове за систематско прикупљање и обраду података неопходних за проверу квалитета. У поступку обраде података и анализе резултата Факултет укључује и особље Факултета (стручњаке из области информатике и статистичке обраде података);
- прикупља податке о објављеним научним радовима наставника и сарадника;
- сарађује са другим високошколским институцијама, институтима, школама, установама, државним институцијама и привредним субјектима у циљу унапређивања сарадње и побољшања квалитета рада;
- предузима периодичне провере стања материјално-техничких средстава за извођење наставе. Факултет је до сада обезбедио сва потребна средства и најсавременију наставну технику и помагала;
- сарађује са бројним иностраним универзитетима и организацијама. Учествоје на пројектима и сарађује са иностраним партнерима. Овом сарадњом обезбеђује се стална размена искустава и информација које се затим користе за анализу стања и унапређивање даље праксе;
- редовно информише запослене, студенте и јавност о резултатима самовредновања и провере квалитета;
- у потпуности поштује принципе и правила установљена болоњским процесом и константно ствара услове за квалитетно и успешно студирање које одговара потребама друштва у XXI веку.

Факултет је обезбедио све елементе који чине систем обезбеђења квалитета. Савет Факултета је донео *Стратегију обезбеђења квалитета* која садржи мисију и визију развоја Факултета, опредељење Факултета за унапређење квалитета, мере за обезбеђење и субјекте и области обезбеђења квалитета. Наставно-научно веће донело је следеће документе: *Стандарди и поступци обезбеђења квалитета* и *Правилник о унутрашњој провери квалитета* који служи као правни оквир за поступак контроле квалитета.

Унутрашњу проверу квалитета путем процеса самовредновања Факултет је радио током школске 2019/2020. године и сачинио *Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета* који је доступан на веб-сајту Факултета по његовом усвајању.

14.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Разрађен систем и процедуре за проверу квалитета и самовредновање +++ Разрађена методологија поступака унутрашње провере квалитета који се спроводе континуирано +++ Мотивисаност свих субјеката за сарадњу и заједничко деловање +++ Добра повезаност са другим институцијама у земљи и иностранству +++ Подршка и учешће студената у свим активностима факултета као и висока оцена од стране студената у оквиру самовредновања. +++	Недостатак материјалних средстава за развој ефикаснијег система контроле квалитета +++ Недовољна повезаност и сарадња са студентима који су завршили студије а могу активно да допринесу контроли и развоју квалитета + Недовољна искоришћеност људских ресурса на факултету + Недовољна укљученост појединих наставника у процес провере квалитета. ++
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Даље стручно усавршавање запослених на факултету за систематско праћење и проверу квалитета +++ Унапређење провере квалитета кроз унапређење интерних правилника Факултета у коме би сви субјекти обезбеђења квалитета имали прецизније улоге ++ Могућа боља повезаност и сарадња са студентима који су завршили студије, а могу активно да допринесу контроли и развоју квалитета ++	Ризик од пада мотивације свих учесника процеса и за даљи развој квалитета ++ Могућност осипања студената и пада интересовања за упис на постојећи студијски програм +++ Преоптерећеност наставника и сарадника који су ангажовани на пословима обезбеђења и унапређења квалитета +++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14

- Направити план ангажовања људских ресурса у процесу праћења и провере квалитета. Добро организованом и вођеном кадровском политиком обезбедити ефикасно и квалитетно искоришћавање људских ресурса Факултета;

- Направити план сарадње са студентима који су завршили студирање и који могу бити укључени у програм праћења, провере и унапређења квалитета студија у будућности;
- Израдити план сарадње са локалном средином и другим институцијама на плану размене искустава и међусобној помоћи у оквиру праћења и провере квалитета. Организовати посете, дискусије и заједничке активности на ову тему;
- Осмислити програм мотивисања запослених и студената за активно учествовање у систематском праћењу и провери квалитета.
- Мерама штедње и рационалним коришћењем расположивих материјалних и техничких средстава обезбедити трајно и ефикасно функционисање система за праћење и проверу квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 14:

Прилог 14.1 Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе